

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İŞSİZLİK
KAYGISI VE GİRİŞİMCİLİK NİYETİ İLİŞKİSİ:
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE
YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

**2023
YÜKSEK LİSANS TEZİ
GİRİŞİMCİLİK ANABİLİM DALI**

Büşra KELOĞLU

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İŞSİZLİK KAYGISI VE GİRİŞİMCİLİK
NİYETİ İLİŞKİSİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK
BİR ARAŞTIRMA**

Büşra KELOĞLU

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Girişimcilik Anabilim Dalımız Anabilim Dalında

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

KARABÜK

Ağustos 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	4
DOĞRULUK BEYANI	5
ÖNSÖZ	6
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN KONUSU	12
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	12
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	12
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	13
EVREN VE ÖRNEKLEM	14
1. ANA BÖLÜM	16
İŞSİZLİK VE İŞSİZLİK KAYGISI	16
1.1. İşsizlik	16
1.2. İşsizlik Türleri.....	17
1.2.1. Açık İşsizlik.....	17
1.2.2. Geçici İşsizlik.....	17
1.2.3. Mevsimlik İşsizlik.....	18
1.2.4. Yapısal İşsizlik.....	18
1.2.5. Konjonktürel İşsizlik	19
1.2.6. Gizli İşsizlik	19

1.3. Genç İşsizliği	19
1.4. İşsizlik Kaygısı	21
1.5. İşsizlik Kaygısı ile İlgili Araştırmalar	22
2. ANA BÖLÜM	28
GİRİŞİMCİLİK NİYETİ.....	28
2.1. Girişimcilik Kavram ve Tanımları	28
2.1.1. Girişimci Nedir?	28
2.1.2. Girişimcilik Nedir?	29
2.2. Girişimciliğin Önemi	30
2.3. Girişimciliğin Avantajları	30
2.4. Girişimciliğin Sosyal ve Ekonomik Fonksiyonları	31
2.5. Girişimciliğe Etki Eden Faktörler.....	32
2.5.1. Aile.....	33
2.5.2. Kişilik Özellikleri	33
2.5.3. Eğitim	34
2.5.4. Toplumsal Kültür.....	35
2.6. Girişimci Kişilik Özellikleri.....	35
2.6.1. Başarı Odaklı Olma	36
2.6.2. Risk Alabilme	37
2.6.3. Yenilikçi Olma.....	37
2.6.4. Kontrol Odağı.....	38
2.6.5. Belirsizliğe Karşı Tolerans	39
2.7. Öz Yeterlilik	39
2.8. Proaktif Kişilik.....	40
2.9. Girişimcilik Niyeti.....	41
2.10. Girişimcilik Niyeti Modelleri	42
2.10.1. Girişimci Olay Modeli.....	42
2.10.2. Girişimci Niyet Modeli.....	42
2.10.3. Planlanmış Davranış Modeli	43
3. ANA BÖLÜM	44
BULGULAR.....	44
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	51
KAYNAKÇA	54

TABLolar İSTESİ	63
ŞEKİLLER LİSTESİ	64
EKLER	65
EK 1: Demografik Bilgi Formu	65
EK 3: Girişimcilik Niyet Ölçeği	68
EK 4: Öz Yeterlilik Ölçeği	69
EK 5: Etik Kurul Kararı	70
ÖZGEÇMİŞ	72

TEZ ONAY SAYFASI

Büşra KELOĞLU tarafından hazırlanan “ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İŞSİZLİK KAYGISI VE GİRİŞİMCİLİK NİYETİ İLİŞKİSİ: KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN

.....

Tez Danışmanı, İşletme Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Girişimcilik Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 17/08/2023

Unvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN (KBÜ)

.....

Üye : Prof. Dr. Fatih BAYRAM (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Mikail BATU (EÜ)

.....

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Büşra KELOĞLU

İmza :

ÖNSÖZ

“Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisi: Karabük üniversitesi öğrencilerine yönelik bir araştırma” isimli bu tez çalışması Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kurallarına göre hazırlanmıştır. Öncelikle tez çalışmamın gerçekleşmesinde benimle bilgilerini paylaşmaktan çekinmeyen ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN’a teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans sürecimde bana maddi ve manevi desteklerinden dolayı sevgili babam Halim EROĞLU, sevgili annem İlkay EROĞLU, sevgili ağabeyim Samet EROĞLU ve değerli eşim Kerim KELOĞLU’na teşekkür ederim.

ÖZ

Gelişmiş ya da gelişmekte olan tüm ülkelerde işsizlik sorunu insanların yaşadıkları ortamlara uyum sağlamalarını, ruh sağlıklarını, yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. İnsanların hayatında bu kadar önemli yer tutan işsizliğin azalmasına katkı sağlayacak faktörlerden biri de girişimciliktir. Girişimciliğin gelişmesi yeni iş kollarının ortaya çıkmasına ve istihdamın artmasına katkı sağlayacaktır. Bu noktadan yola çıkarak girişimciliğin artması ve yeni girişimlerin ortaya çıkması işsizliğin insanlar üzerindeki olumsuz etkilerinin azalmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Üniversite öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı seviyelerini belirlemek ve öğrencilerin yaşamış olduğu işsizlik kaygısının girişimcilik niyetiyle anlamlı bir ilişki içerisinde olup olmadığını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırma, nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modelinde planlanmıştır. Çalışmada İş Bulma Kaygısı Ölçeği, Girişimcilik Niyeti Ölçeği ve Genel Öz yeterlilik Ölçeği olmak üzere 3 ölçek kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre; iş bulma kaygısı alt boyutlarından istihdam yetersizliği, çaresizlik, deneyimsizlik ve kişisel yeterlilik boyutları girişimcilik niyeti için anlamlı yordayıcılar iken; ayrımcılık alt boyutu anlamlı bir yordayıcı değildir. Öğrencilerin okudukları alan ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Güzel sanatlar bölümü öğrencilerinin en yüksek girişimcilik niyeti değerini gösterdiği, Fen bilimleri öğrencilerinin ise en düşük değeri ürettiği görülmektedir. Girişimcilik niyeti ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişki düşünüldüğünde en yüksek iş bulma kaygısı taşıyan alan öğrencilerinin, en yüksek girişimcilik niyeti gösteren öğrenciler olması açıklanabilir olmaktadır. Anne ve baba eğitim durumu, anne ve baba meslek grubu, girişimcilik dersi almış olmak ve aile gelir grupları ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik; İşsizlik Kaygısı; Girişimcilik

ABSTRACT

In all developed or developing countries, the problem of unemployment can negatively affect people's adaptation to their environment, their mental health, and their quality of life. One of the factors that will contribute to the reduction of unemployment, which has such an important place in people's lives, is entrepreneurship. The development of entrepreneurship will contribute to the emergence of new business lines and increase employment. Starting from this point, the increase in entrepreneurship and the emergence of new enterprises will contribute positively to the reduction of the negative effects of unemployment on people. This research, which aims to determine the entrepreneurial intention and unemployment anxiety levels of university students and to reveal whether the unemployment anxiety experienced by the students is in a meaningful relationship with the entrepreneurial intention, was planned in a relational screening design, one of the quantitative research designs. In the study, three scales were used, namely job anxiety scale, entrepreneurial intention scale and general self-efficacy scale. While inadequacy of employment, helplessness, inexperience and personal adequacy dimensions are significant predictors for entrepreneurial intention; discrimination sub-dimension is not a significant predictor. There is a significant difference between the field of study of the students and their entrepreneurial intentions. It is seen that the students of the fine arts department show the highest entrepreneurial intention value, while the science students produce the lowest value. Considering the relationship between entrepreneurial intention and job anxiety, it can be explained that the students with the highest job finding anxiety are the students with the highest entrepreneurial intention. It was concluded that there was no significant difference between mother and father education status, mother and father occupation group, having taken entrepreneurship course, and family income groups and entrepreneurial intention.

Keywords: Unemployment; Unemployment Anxiety; Entrepreneurship

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi: Karabük Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma
Tezin Yazarı	Büşra KELOĞLU
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	17/08/2023
Tezin Alanı	Girişimcilik Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	72
Anahtar Kelimeler	İşsizlik, İşsizlik Kaygısı, Girişimcilik

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	The Relationship Between Unemployment Anxiety and Entrepreneurial Intention in University Students: a Study on Karabük University Students
Author of the Thesis	Büşra KELOĞLU
Advisor of the Thesis	Assoc. Prof. Dr. Doğan AYDOĞAN
Status of the Thesis	Master's Degree
Date of the Thesis	17/08/2023
Field of the Thesis	Department of Entrepreneurship
Place of the Thesis	UNIKA/IGP
Total Page Number	72
Keywords	Unemployment; Unemployment Anxiety; Entrepreneurship

KISALTMALAR

TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
(χ^2/sd)	: Ki-Kare Uyum Testi
GFI	: Uyum iyiliği indeksi
NFI	: Normlandırılmış uyum indeksi
TLI	: Tucker-Lewis İndeksi
CFI	: Karşılaştırmalı Uyum İndeksi
RMSEA	: Yaklaşık hataların ortalama karekökü

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Türkiye’de üniversite mezunu gençler arasında işsizlik oranları yüksektir. Akgün’e (2019) göre üniversiteden mezun olan işsiz gençlerin sayısı artış göstermektedir. Eğitimli işgücü fazlası, üniversite mezunu genç işgücünün iş bulmakta ilgili sorunlar yaşadığını göstermektedir. Bu gösterge Türkiye’de eğitim ve istihdam ilişkisinin henüz tam olarak kurulmadığını göstermektedir. Bu riskin artarak devam edeceği öngörülmektedir. Gençler bu durum sonucunda mezun olmalarının ardından iş bulup bulamayacağı kaygısını yaşamaktadırlar. Gençlerin işsizlik kaygısı ile girişimcilik niyetleri arasındaki ilişki konunun daha net anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Bu noktadan yola çıkılarak oluşturulan bu araştırmanın konusunu, Karabük Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı ilişkisinin araştırılması oluşturmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Genç nüfus, toplam nüfusun önemli bir kitesini oluşturmaktadır. Bunu doğrulayan TÜİK (2022) verilerine göre Türkiye nüfusunun %15,2’sini genç nüfus oluşturmaktadır. Gençlerin bir kısmı kendi işini kurmaya yani girişimcilik niyetine sahiptir. Bu çalışmanın amacı, mezuniyeti yakın olan üniversite öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı seviyelerini belirlemek ve öğrencilerin yaşamış olduğu işsizlik kaygısının girişimcilik niyetiyle anlamlı bir ilişki içerisinde olup olmadığını ortaya çıkarmaktır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Üniversite öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı seviyelerini belirlemeyi ve öğrencilerin yaşamış olduğu işsizlik kaygısının girişimcilik niyetiyle anlamlı bir ilişki içerisinde olup olmadığını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırma, nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modelinde planlanmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha fazla sayıda değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi hedefleyen araştırma modelidir (Karasar, 2016, s. 114).

Çalışmada İş Bulma Kaygısı Ölçeği, Girişimcilik Niyeti Ölçeği ve Genel Öz yeterlilik Ölçeği olmak üzere 3 ölçek kullanılmıştır. Girişimcilik niyeti ölçeği geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından yapılmıştır. Tek boyutlu olan ölçek 36 ifadeden oluşmakta ve 36 ifadenin ortalamasının katılımcının girişimcilik niyetini belirlediği kabul edilmektedir. İş bulma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi, güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları Demir (2016) tarafından yapılmıştır. 21 ifadeden oluşan ölçek, 5 boyutludur. 8 ifade istihdam yetersizliği, 4 ifade çaresizlik, 3 ifade ayrımcılık, 3 ifade deneyimsizlik ve 3 ifade de kişisel yeterlilik alt boyutlarını oluşturmaktadır. Genel Öz yeterlilik ölçeği Sherer ve diğerleri (1982) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından yapılmıştır.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Bu araştırmanın amacı doğrultusunda araştırma hipotezleri aşağıda sıralanmıştır:

H1- İşsizlik kaygısı ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır.

H2 –Öz yeterlilik algısı ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır

H3 –Öğrencilerin okuduğu alana göre girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

H3a –Öğrencilerin okuduğu alana göre öz yeterlilik algıları arasında anlamlı bir fark vardır.

H3b- Öğrencilerin okuduğu alana göre iş bulma kaygısı arasında anlamlı bir fark vardır.

H4 – Öğrencilerin, aile eğitim durumları ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4a – Öğrencilerin, baba eğitim durumları ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H4b – Öğrencilerin, anne eğitim durumları ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5 – Öğrencilerin girişimcilik niyetleri ile aile meslek grupları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5a - Öğrencilerin, girişimcilik niyeti ile babalarının meslek grubu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5b – Öğrencilerin, girişimcilik niyetleri ile annelerinin meslek grubu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H6- Girişimcilik dersi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

H7 – Öğrencilerin girişimcilik niyetleri ile aile gelir durumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Karabük Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise 368 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde alanlara göre tespit edilmiş kota örnekleme (Sağlık, sosyal, mühendislik, beşeri) yöntemi kullanılmıştır. Kota örnekleme, araştırmaya hedef olan grubun sadece belli özellikleri olan örneklerin araştırmaya dahil edildiği yöntemdir (Kılıç, 2013, s. 44).

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Mezuniyeti yakın olan üniversite öğrencilerinde, girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı seviyelerini belirlemek ve öğrencilerin yaşamış olduğu işsizlik kaygısının girişimcilik niyetiyle anlamlı bir ilişki içerisinde olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu araştırmanın sınırlılıkları ve karşılaşılan güçlükler aşağıda sıralanmıştır.

- Araştırmanın Türkiye'deki tüm üniversite öğrencilerine uygulanması zaman ve maliyet gerektirmektedir. Bu nedenle araştırma sadece Karabük Üniversitesi öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma sonuçları, anketi yanıtlayan katılımcıların görüş ve düşünceleri ile sınırlıdır.
- Girişimcilik niyeti ile girişimci faaliyetler arasında fark vardır. Bu çalışma beyan edilen niyet ile hayata geçirilen gerçek arasındaki farkı tespit edememektedir.

1. ANA BÖLÜM

İŞSİZLİK VE İŞSİZLİK KAYGISI

Bu bölümde mezuniyeti yakın olan üniversite öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı seviyelerini belirlemek ve öğrencilerin yaşamış olduğu işsizlik kaygısının girişimcilik niyetiyle anlamlı bir ilişki içerisinde olup olmadığını ortaya çıkarmayı amaçlayan bu çalışmanın araştırma konularından olan, işsizlik, işsizlik kaygısı, girişimcilik ve girişimcilik niyeti, hakkında genel bilgilere yer verilmektedir.

1.1. İşsizlik

İşsizlik, dünya genelindeki tüm insanları etkisi altına alan bir sorundur. Birey, mesleki işleyişini yerine getirebilecek; yaşadığı çevreye, ruh haline, yaşam kalitesine uyum sağlayabilecek, kendini daha huzurlu hissedebilecek, kendisi ve çevresi ile ilgili bazı beklentilere cevap verebilecek pozitif sorumluluklara ihtiyaç duyar (Kara, 2018, s. 5).

İşsizlik, tüm alınan önlemlere rağmen son yıllarda giderek artan bir olgudur (Kumaş, 2001, s. 10). İşsizlik belirli şartları kabul ettiği halde iş bulamayan insanların yaşadığı bir olgudur. İşsizlik; çalışma yeteneğine sahip olan, belirli bir ücret dâhilinde çalışmayı kabul eden ve buna rağmen çalışacak bir iş bulamayan kişilerin yaşadığı durumu ifade etmektedir (Çay, 2016, s. 16).

İşsizlik olgusunun Sanayi Devrimi'nde ortaya çıktığı bilinmektedir. Sanayi devriminden sonra yapılan çeşitli çalışmalar işsizlik ile işsizlik türlerinin ne olduğunu tanımlamaktadır. İşsizlik, hem ülkeler hem de dünya bakımından ekonomik açıdan ele alınan önemli göstergelerden biri olmuştur. Bu nedenle işsizliğin yıllar içinde değişimi yakından takip edilmektedir (Ölçer-Kimzan, 2020, s. 3).

İşsizlik, var olan talep ile iş talebini karşılayamayan arz arasındaki dengesiz yapıdan ortaya çıkmaktadır. Arz ve talebin birbiriyle uyumlu olmaması ve modernleşen sanayinin iş arzına aynı doğrultuda sonuç verememesi nedeniyle, emeğin talebinde görünen değişimlerden meydana gelir (Zaim, 1997, s. 173). İşsizlik, çalışmak isteği olmasına rağmen bir iş bulamadığı için çalışamayan bireylerin kendi yetersizliklerinden

kaynaklı olmayıp, ekonomik yönetimlerden kaynaklı bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Gök, 2004, s. 34).

1.2. İşsizlik Türleri

İşsizlik farklı nedenlerden dolayı ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenler; ülkenin gelişmişlik durumu, uygulanan ekonomik politikalar, sosyal-kültürel yapı şeklinde sıralanabilir (Karaağaç, 2022, s. 7). İşsizlik, hem finansal hem de kişisel nedenlerden kaynaklanabilmektedir. Her ülkenin ekonomisine ve sosyo-demografik özelliklerine bağlı olarak çeşitli işsizlik türleri ortaya çıkabilmektedir. Ekonomik ve sosyal şartlar, ülkenin içinde bulunduğu duruma ve gelişme dönemine göre değişiklik göstermektedir (İncekara, 2010, s. 4).

İşsizlik türlerine ilişkin farklı bakış açıları bulunmaktadır. İşsizlik; eğitim seviyesi, cinsiyet ve benzeri değişkenlere göre sınıflandırılabilir gibi; işsizliğin süresi, sebebi, yaşanan coğrafya ve mesleklere göre de sınıflandırma yapılabilir. (Yıldırım ve Karaman, 2001, s. 310).

1.2.1. Açık İşsizlik

Açık işsizlik, gerekli yeterlilikleri ve isteği bulunduğu halde cari ücret karşılığında işe talip olup da iş bulunamaması durumudur (Kara, 2018, s. 8). Yine açık işsizlik, bireyin temel ihtiyaçlarını karşılamak için para kazanacak bir işinin olmaması olarak açıklanabilir.

Açık işsizlik, bireyin bir engeli olmadığı durumlarda iş bulmak istediği takdirde bir iş bulamaması durumunu ifade etmektedir. Bu ifade, işsizliğin en genel tanımıdır (Esen, 2020, s. 13).

1.2.2. Geçici İşsizlik

Geçici işsizlik, bir işçinin ya da iş gücüne sahip bir kişinin kısa süreli olarak çalışma veya istihdam bulamama durumudur. Geçici işsizlik, genellikle ekonomik durgunluklar, mevsimsel faktörler, işletme yeniden yapılandırılmaları, iş gücü talebindeki geçici düşüşler veya geçici doğa olayları gibi faktörlerden kaynaklanabilir. Geçici

işsizlik, genellikle iş arayan kişilerin kısa bir süre içinde yeni bir iş bulduğu ve tekrar istihdam edildiği bir durumdur. Dolayısıyla, bu tür işsizlik uzun süreli işsizlik kadar ciddi bir ekonomik sorun olmayabilir. Kimzan'a (2020) göre bireyin aradığı iş şartlarına sahip olmasına karşın yaşadığı yerden farklı bir yerde iş bulması, işverenlerin gerekli bilgiye sahip olmamaları ve işverenlerin yerlerinin tam olarak bilinmemesi de geçici işsizlik kavramını ortaya çıkarmaktadır (s. 5). Ekonomideki bazı sorunlar nedeniyle işsizlerin yeni bir iş bulması için biraz zamana ihtiyaç olabilir. İş bulmak için geçen sürenin uzunluğuna geçici işsizlik denir (Başterzi, 1996: 22).

1.2.3. Mevsimlik İşsizlik

Üretimin artmasıyla dönemsel çalışan ve çalıştığı dönem dışında hayatını devam ettirmek için iş arayışına geçen fakat üretim ve talep imkânları bir daha istenen düzeye gelene kadar bir iş bulamayan bireylerin yaşadıkları işsizlik çeşididir (Aydın, 2012, s. 21).

Yıl boyunca çalışmak yerine belirli bir süre çalışmak için satın alınan iş türleri, geçici veya mevsimlik çalışma olarak yorumlanır. Mevsimsel işsizlik, mevsimsel değişimlere göre kendini gösteren işsizlik türü olarak yorumlanmaktadır. Kışın düşen inşaat işleri ve kışın pamuk toplanmaması mevsimsel işsizliğe örnektir. Bazı mevsimlik işçiler, boş zamanlarını başka bir işle doldurabilmektedir (Yıldız, 2014, s. 4).

1.2.4. Yapısal İşsizlik

Dünya pazarları hızla değişmekte ve bazı ekonomiler değişikliklere yeterince hızlı uyum sağlayamamaktadır. Zamanla bu ekonomilerdeki şirketler, deniz aşırı şirketlerle rekabet edemez hale gelir ve pazar payını kaybeder. Eğer bu şirketler gerekli dönüşümü yapamazlarsa varlıklarını sürdüremeyeceklerdir. İşte bu değişim sürecinde kendisini gösteren işsizlik türü yapısal işsizliktir (Hart, 1990, s. 213).

Yapısal işsizlik geçici değil, genellikle kalıcıdır. Bu açıdan ekonomiye en çok zarar veren işsizlik türü şüphesiz ki yapısal işsizliktir (İncekara, 2010, s. 6).

1.2.5. Konjonktürel İşsizlik

Konjonktürel işsizlik, ekonominin aynı düzende devam etmemesi ve ekonomik hayatta dalgalanmalar yaşanmasından kaynaklanmaktadır. Bu işsizliğin sebebi, efektif talep yetersizliğinden ortaya çıkmaktadır (Eyüboğlu, 2003, s. 23). Ekonomik esnemeler sonucunda bazı şirketlerin rekabet edememesinden dolayı ekonomik düzenin bozulmasına bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir.

Konjonktürel işsizlik, talep yetersizliği işsizliği şeklinde de bilinmektedir. Talebin arzı karşılamaması durumunda ekonomik sistemde oluşan dalgalanmalar sonrası ortaya çıkan işsizlik türüdür (Güvel, 2017, s. 276).

1.2.6. Gizli İşsizlik

Gizli işsizlik olgusunda, dışarıdan bakıldığında ise çoğu işçi ayrılrsa bile üretim, hizmet ve mallarda nitelik ve nicelik olarak bir fark yoktur. Bir imalat sektöründeki işçilerin çoğunluğu çalışıyor ancak üretime hiçbir katkıda bulunmuyorsa, o zaman prim yapmayan işgücü tam bir gizli işsizlik durumundadır (Kara, 2018, s. 13).

Gizli işsizlik, bireyin üretimin içinde görevini yerine getirirken bireyin üretimden ayrılması durumunda toplam çıktı miktarında bir değişikliğin ortaya çıkmaması durumudur. Üretim teknolojisinin sabit kalması koşuluyla bir kısım çalışanın işten ayrılması durumunda, kalan işçilerin aynı oranda çalışmasına rağmen üretim devam ediyorsa gizli işsizlik var demektir (Işığışık, 2018, s. 133).

Örtülü işsizlik, bir işin yeterli veya muhtaç insan tarafından doldurulması anlamına gelir. Bazı ekonomistler, gizli işsizliğin düşük vasıflı işlerle birleştirildiğini ifade etmektedir (İncekara, 2010, s. 9).

1.3. Genç İşsizliği

Üniversite eğitimi; bireylerin hayat boyu standartlarını, tüketim ve tasarruf miktarlarını önemli şekilde arttıran uzun vadeli bir yatırım şekli olduğundan, günümüzde üniversite sayıları, bölüm kontenjanları ile üniversitelerde okumakta olan öğrenci sayıları hızla artış gösterme eğilimindedir. Bireylerin eğitim seviyelerinin yükselmesiyle beraber işgücüne katılım ve gelir seviyeleri yükselirken; yoksulluk,

işsizlik ve sosyal güvenlik istihdam oranları düşmüştür. Genç işsizliği, özellikleri ve nedenleri ile genel işsizlik oranının üzerinde bir işsizlik türüdür (Akıncı, 2016, s. 1).

TÜİK 2017 verilerine baktığımızda, Türkiye'de işsizlik oranı %10,3, genç işsizlik oranı ise %19,3'tür. Başka bir deyişle, genç işsizlik oranı, işsizlik oranının kabaca iki katıdır. Bu rakamlara göre işgücünün onda biri, işgücündeki gençlerin beşte biri işsizdir (Kara, 2018, s. 18).

Eğitilmiş genç işsizler, Türkiye'deki genç işsizliğin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Üniversiteyi bitiren iş gücü artarken, üniversiteden mezun olan işsiz gençlerin sayısı da artmıştır. Eğitilmiş işgücü fazlası, üniversite mezunu genç işgücünün iş bulmakta bazı sorunlar yaşadığını göstermektedir. Bu gösterge Türkiye'de eğitim ve istihdam ilişkisinin henüz tam olarak kurulmadığını göstermektedir. Bu durum, gençlerin işsizlik yaşama riskinin yüksek olduğunu ve gençlerin işsizlikten orantısız bir şekilde etkilendiğini göstermektedir. İşsiz olan gençler hayatlarını başkalarına bağımlı bir şekilde sürdürmektedirler. Bu nedenden dolayı işsiz olan genç, sınırlı bir hayat yaşamakta ve gelecek planları yapamamaktadır. Bu gençler hem kaygılı hem de ümitsiz olmakta; depresif ve psikosomatik belirtiler geliştirmekte ve öz saygıları zayıflayabilmektedir (Akgün, 2019, s. 40).

Eğitimleri süresince gençlerin hayali, yaşadıkları zorlu mücadelelerinin sonunda kavuşacakları yüksek statülü işlerle refaha ermektir. Bu düşüncüyü gerçekleştiremeyen gençlerin çalışma hayatına girmesi konusunda hırsları artmaktadır. Bu hırs, bireyin yanlış kararlar vermesine yol açabilmektedir (Akıncı, 2016, s. 3).

Genç işsizliği, 15-24 yaş arasındaki bireylerin iş hayatından uzak kalması ve çalışmaması durumudur. Dünya genelindeki genç işsizlik sıralamasına bakıldığında Türkiye 6. sırada yer almaktadır. Genç işsizliğin en büyük nedeni olarak istihdamı, yani büyümedeki yavaşlamayı gösterebiliriz. Bir diğer neden ise eşitleştirme sorunudur. Bu duruma örnek verecek olursak, önümüzdeki yıllarda en fazla iş talebinin olacağı alanlar mobil uygulamalar ve yapay zekâdır (Ergül, 2019, s. 6). Ancak üniversitelerden bu alanda mezun olan öğrenci sayısı talebin altındadır. Buna karşın piyasada karşılık bulamayan birçok bölümden talepten daha fazla öğrenci mezun olmaktadır.

Genç işsizliğin çözülebilmesi için uzun bir süreci kapsayan politikalar ve programlar geliştirilmelidir. Gençlerin eğitim ve nitelik seviyeleri yükseltilmeli, yapılacak yeni yatırımların gençleri kapsayıcı olmasına dikkat edilmeli; ülkenin

ekonomisine, ihtiyaçların doğrultusunda yn verilmesine dikkat edilmelidir (Işık, 2016, s. 143).

1.4. İşsizlik Kaygısı

Üniversite eğitimini tamamladıktan sonra iş bulamama sorunu, genel işsizlik oranlarının artması ve mezun sayısının giderek artması, işsizlik kaygısını arttırmaktadır. İşsizlik kaygısı, bireylerin sadece kendi deneyimlerine bakarak gelişmez. Çevrede diğer bireylerin yaşadıkları işsiz kalma durumu da işsizlik kaygısını ortaya çıkarmaktadır.

İşsizlik, ekonomik bir sorun olmasının yanında fiziksel, sosyal ve ruhsal alanda bireyleri olumsuz etkileyebilmektedir. İşsizlik kaygısını; çalışan bireylerin işsiz kalma kaygısı veya henüz iş hayatına başlamamış bireylerin, eğitimini bitirdikten sonra iş bulamayacakları kaygısı olarak tanımlamak mümkündür (Kara, 2018, s. 6).

Öğrenciler, eğitim hayatları boyunca okudukları bölümler ve mezun olduktan sonraki çalışma koşulları hakkında olumsuz düşüncelere sahip olurlar; birçok ğrenci okudukları bölümden pişmanlık duymaya, geleceklerini karanlık görmeye ve işsizlik kaygısı yaşamaya başlar (Tekin, 2015, s. 59).

İşsizlik, tüm dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de önemli problemlerden biri haline gelmiştir. İnsanlar hayatlarının bazı dönemlerinde çeşitli nedenlerden dolayı kaygılar yaşamaktadırlar. Ancak zamanımızın en önemli problemlerinden biri olan işsizlik için yapılan çalışmaların yeterli olmaması, okullarından mezun olan öğrencilerin, eğitimini aldıkları bölümün dışındaki işlerde çalışmasına ya da daha düşük maaşla çalışmasına sebep olmaktadır. Bu durum gençlerin kaygı yaşamasına neden olmaktadır (ler-Kimzan, 2020, s. 18).

İşsizlik oranlarının yüksek olduğu ülkelerde işsizlik sorunları da ortaya çıkmaktadır. İşsizlik, sadece okulu yeni bitirmiş gençler için değil, aynı zamanda istihdamın kırılgan olduğu ülkelerde istihdam edilen bireyler için de bir sorundur. İşsizlik kaygısının en önemli ekonomik sonucu maddi sıkıntıdır. Toplumda sosyal anlamda yer bulamama, kişinin kimlik kaygısı yaşayabileceğini gösterir. Güvensiz istihdam politikalarının artmasıyla birlikte işsizlik, çağımızın en önemli toplumsal sorunu olarak görülmelidir (Ergül, 2019, s. 8).

Türkiye’de yükseköğrenimin temel sorumluluğu, öğrencilerin okulunu bitirdikten sonra meslek edinmelerini sağlamaktır. Üniversite eğitimi süresince yeterli donanımı kazanamayan öğrenciler, mesleki becerilere sahip olamadıkları için istihdam edilecekleri alanlarda iş bulamamaktadır (Ölçer-Kimzan, 2020, s. 24).

Türkiye’de eğitilmiş işgücünün iş imkânlarının azlığı ve yüksek işsizlik oranları, üniversite eğitime devam edenlerin eğitimlerini tamamladıktan sonra iş bulamayacaklarına inanmalarına ve işsizlik korkusu yaşamalarına neden olmuştur. Komşu ülkelerdeki iç sorunlardan kaynaklanan göç dalgaları nedeniyle Türkiye’ye gelen göçmenler, işverenler tarafından ucuz işgücü kaynağı olarak görülmekte; bu duruma bağlı olarak Türkiye’de işsizlerin iş bulamayacağı korkusu artmaktadır. Üniversiteden sonra iş bulacağını düşünenler için iş bulamama, işten atılma korkusu işsizlik kaygısına yol açabilmektedir. Gençler arasında işsizlik yüksektir ve daha da önemlisi, üniversite dışındaki işsizlik, onların endişelerini artırabilir etkiye sahiptir (Akgün, 2019.S.42).

1.5. İşsizlik Kaygısı ile İlgili Araştırmalar

Kıçır (2010), üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısını ve bu kaygının psikolojik değişkenlerle ilişkisini incelemeyi amaçladığı araştırmasında, depresyon düzeyi arttıkça kaygı ve işsizlik kaygısı düzeylerinin arttığını ve dışsal kontrol düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha fazla işsizlik kaygısı yaşadıklarını bulmuştur.

Tekin’in (2015), üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı yaşayıp yaşamadıklarını belirlemek ve işsizlik kaygısına yol açan alt boyutları açıklamaya yönelik yaptığı araştırmaya göre, işsizlik kaygısına yol açan ekonomik istihdam güçlükleri, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ile çevresel ve sosyal bakış açıları bulunmaktadır. Niteliksel bilgi ve beceri eksikliği nedeniyle işsizlik kaygısı sosyal bilimler fakültelerinde en yüksek iken, sağlık bilimleri fakültelerinde işsizlik kaygısı yoktur.

Akıncı (2016), yüksek öğretim kademesinde eğitime devam eden öğrencilerin eğitimi tamamladıktan sonraki döneme ilişkin iş bulamam durumlarına yönelik kaygı düzeylerini ortaya koymayı amaçladığı çalışması ile yükseköğretimli gençlerde orta derecede bir işsizlik kaygısı ve çalışma hayatı algısı olduğu sonucuna varmıştır.

Kara'nın (2018) üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısının araştırıldığı araştırmasında, üniversite öğrencilerinin çoğunda işsizlik kaygısı görülmektedir. Ayrıca, Türkiye'de işsizliğin artması ve işgücü piyasasının yeniden yapılanması işsizlik endişelerini etkilerken, öğrencilerin yetersizlik duygusu, sosyal sermaye, kültürel sermaye ve finansal sermaye işsizlik endişelerini etkileyen faktörler olarak tespit edilmemiştir.

Yetişensoy'un (2019) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve işsizlik kaygı düzeylerini çeşitli değişkenler aracılığıyla belirlemek ve gelecekteki işsizlik kaygı düzeyleri ile öğretmenlerin mesleki tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yaptığı araştırmasında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının genel işsizlik kaygıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında orta düzeyde anlamlı negatif bir ilişki vardır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının işsizlik sorunları mesleğe yönelik tutumlarını orta düzeyde etkilemektedir.

Akgün'ün (2019) lisans ve ön lisans öğrencilerinin girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygı düzeylerini belirlemeyi amaçladığı ve çeşitli değişkenlere göre test ettiği çalışmasında, araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinde anlamlı fark ortaya çıkmamış ancak girişimcilik niyetleri anlamlı bir farklılığa sahiptir. Lisans derecesine sahip bireylerin, önlisans derecesine sahip bireylere göre daha yüksek girişimcilik isteğine sahip olduğu tespit edilmiştir. Yaşı daha büyük olan öğrencilerin girişimcilik niyetleri, cinsiyete, çocukların sırasına, ailede girişimciliğe, şu an ikamet edilen yere, annenin eğitim düzeyine, ailenin aylık gelirine, eğitim bölümüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır.

Eren'in (2020) girişimcilik niyeti, işsizlik kaygısı, umutsuzluk değişkenleri ile bunların alt boyutları arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı ve bu değişkenlerin belirli demografik bilgilere ve kişisel özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemeyi amaçladığı bu araştırmasının sonuçları, işsizlik kaygısı ile umutsuzluğun üniversite öğrencilerini aynı yönde etkilediğini, işsizlik kaygısı ile girişimcilik niyetinin zayıf ve zıt yönlü bir etkiye sahip olduğunu ve girişimcilik niyeti ile umutsuzluğun birbirini zıt yönde etkilediği şeklindedir.

Kimzan'ın (2020) işsizlik kaygısı ve planlı davranış kuramındaki değişkenlerin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerini incelediği araştırmasının sonuçlarına göre davranışsal inançlar ve kişisel tutumlar, normatif inançlar ve öznel normlar, kontrol

inançları ve algılanan davranışsal kontrol, kişisel tutumlar ve girişimcilik eğilimleri, öznel normlar ve girişimcilik eğilimleri, algılanan davranışsal kontrol ve girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki vardır.

Bayrak (2020), gençlerin okudukları üniversiteden mezun olmadan önce işsizlik sorunu nedeniyle karşılaştıkları işsizlik kaygısı, umutsuzluk ve özgüven düzeylerini belirlemek amacıyla araştırmasını yapmıştır. Araştırma ile işsizlik kaygısı açısından sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı, iş aramaya inanmayan gençlerin işsizlik kaygı düzeylerinin yüksek olduğu ve cinsiyetler arasında işsizlik kaygısı açısından anlamlı bir fark olmadığı, özsaygı düzeyi yüksek olan gençlerin umutsuzluk düzeyinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Cingöz (2021), Covid-19 pandemisi sürecinde havacılık sektöründe iş güvencesizliğinin işsizlik kaygısı ve iş-yaşam dengesine etkisi incelenmiştir. Sonuçlara göre, gruplar arasındaki ortalama farklar tüm değişkenler için anlamlı değildir. Gruplar (esnek ve part-time çalışanlar) arasında ortalama değerler farklılık gösterse de bu farkın anlamlı olmadığı söylenebilir. Diğer bir ifadeyle eğitim düzeyi, katılımcıların iş güvencesizliği veya işsizlik kaygısı açısından anlamlı bir değişken değildir.

Duran ve Künü (2022), araştırmasında üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısını davranışsal iktisat bağlamında incelemeyi amaçlamıştır. Üniversite öğrencilerinin çalışma kaygısının tüm alt boyutları arasında en önemli değişkenin aylık gelir, ikinci faktörün yaş ve üçüncü faktörün cinsiyet olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısının eskiye göre değişip değişmediği metin analizinde kelime bulutu incelendiğinde, bazı işsizlik kaygılarının değişmediği, bazılarının arttığı görülmektedir.

Kaya (2022), üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı ile okula yabancılaşma arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçladığı çalışmasının sonucunda elde ettiği bulgulara göre işsizlik kaygısının okula yabancılaşma üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Şahin'in (2023), araştırmasında benlik saygısı ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişkide genel özyeterlik inançlarının aracı etkisi incelemiştir. Benlik saygısı ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişki negatif ve düşük ilişki bulunmuştur. Benlik saygısı ile genel özyeterlik inançları arasındaki ilişki orta derecede pozitifdir. İşsizlik kaygısı ile genel özyeterlik inançları arasındaki ilişki negatif ve düşük bulunmuştur. Genel özyeterlik

inançları, işsizlik kaygısı ile benlik saygısı arasındaki ilişkiye tam olarak aracılık etmediği sonucuna varılmıştır.

Korkmazer (2020), sağlık alanında okuyan üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı algıları üzerine yaptığı araştırmasında, öğrencilerin işsizlik kaygısı yaşadıkları, cinsiyet ve medeni durumun öğrenciler arasında işsizlik kaygısı algısında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır. Ayrıca, okudukları bölümler ve not ortalamaları arasındaki istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit etmiştir.

Taşgın, Bozgeyikli ve Boğazlıyan (2017), araştırmalarında üniversiteli gençlerin işsizlik kaygısı ve psikolojik sağlamlığının cinsiyete ve sosyoekonomik duruma göre incelenmesi ve psikolojik sağlamlığın işsizlik kaygısını yordayıp yordamadığını belirlemeyi amaçlamaktadırlar. Elde edilen sonuçlar erkeklerin psikolojik sağlamlıklarının kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu anlaşılmıştır. Ancak öğrencilerin psikolojik sağlamlıklarının sosyal ve ekonomik düzeye göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca çevresel ve sosyal baskı ile kaliteli bilgi ve beceri eksikliği alt boyutlarında ortalama sosyo-ekonomik düzeyi yüksek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Çetinel ve Tüzün (2022), ön lisans ve lisans öğrencilerinde işsizlik kaygısı, ruh sağlığı ve yaşam doyumu arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmışlardır. Değişkenler arasındaki ilişki incelendiğinde işsizlik kaygısı, ruh sağlığı ve yaşam doyumu boyutları arasında negatif ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler gözlenmiştir. Ayrıca işsizlik kaygısı boyutunun ruh sağlığı ve yaşam doyumu üzerindeki olumsuz etkileri tespit edilmiştir.

Akyüz ve Durmuş (2022), üniversite öğrencilerinde işsizlik, kariyer hedefleri ve kişisel gelişimin hayatın anlamı üzerindeki olası etkilerini araştırmışlardır. Üniversite eğitime devam eden öğrencilerin kişisel gelişimleri, kariyer hedefleri ve işsizliklerinin hayatın anlamını anlamalarına olumlu ve anlamlı katkılar sağladığını ortaya koymuşlardır.

Turaç ve Donar (2017), çalışmalarında sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygısı taşıyıp taşımadığını ve yaşam doyumu ile işsizlik kaygı düzeylerini etkileyen değişkenleri belirlemeyi amaçlamaktadırlar. Çalışma, işsizlik kaygısı ile psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu boyutları arasında negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki

olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca işsizlik kaygısı boyutlarının ruhsal iyi oluş ve yaşam doyumu üzerindeki olumsuz etkisi ortaya koyulmuştur.

Dağlar (2021), araştırmasında işsiz üniversite mezunlarının işsizlik kaygı düzeylerinde çeşitli sosyal ve demografik değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemeyi ve farklı kişilik özelliklerinin işsizlik kaygısı üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Üniversite mezunlarının iş arama sürelerine bakıldığında 1-3 yıl arası deneyime sahip iş arayanların diğer gruplara göre işsizlik konusunda daha endişeli oldukları tespit edilmiştir. Deneyime açıklık ve kişilik özelliklerinden sapma bağımsız değişkenlerinin işsizlik kaygısı bağımlı değişkeni üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olmadığı gösterilmiştir. Dışa dönük ve açık kişilik özelliklerine sahip olanların, diğerlerine göre işsizlikten daha az muzdarip olduğu görülmüştür. Uyumluluk, sorumluluk ve duygusal denge gibi bağımsız değişkenlerin işsizlik korkusu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkileri olduğu bulunmuştur. Uyum yeteneği, yanıt verebilirlik ve duygusal istikrara sahip olanların daha fazla işsizlik kaygısı yaşadıkları bulunmuştur.

Güney ve Çelik (2019), üniversite son sınıf öğrencilerinde sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını analiz etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasında negatif bir ilişki olduğu, sosyal sermaye düzeyi yüksek olan bireylerin işsizlik kaygısının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyete göre; kadınların işsizlik kaygısı, erkeklerin ise sosyal sermaye düzeyleri daha yüksektir. Sosyal sermaye düzeyi arttıkça öğrencilerin işsizlik konusunda daha az endişe duydukları ve bu doğrultuda geleceğe daha umutla baktıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Dönmez ve Karaaslan (2022), çalışmasında Covid-19 pandemisinin gençlerin işgücüne katılma kaygıları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda Covid-19 pandemisinin öğrencilerin iş bulamama kaygısını artırdığı, işsizlik kavramının ise katılımcıların zihinlerinde olumsuz düşüncelere yol açtığı görülmektedir. Sosyal bilimler alanlarından mezun olan katılımcılar, pandemi öncesi iş bulamamaktan endişe duyduklarını ve bu süreçte işgücüne katılmanın zorlaştığını söylemişlerdir.

Dursun ve Şen (2022), çalışmalarında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinde işsizlik kaygısı düzeylerini incelemeyi, işsizlik kaygısı ile çeşitli demografik değişkenler ve psikolojik semptomlarla arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı

amaçlamışlardır. Araştırma sonuçları İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin işsizlik kaygısı yaşadıklarını ve bu kaygı düzeylerinin ruh sağlıklarını olumsuz etkilediği görülmüştür.

Kimzan ve Sönmez (2023), öğrencilerin işsizlik kaygısının ve Planlı Davranış Teorisi değişkenlerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Araştırma, davranışsal inançlar ve kişisel tutumlar, normatif inançlar ve öznel normlar, kontrol inançları ve algılanan davranışsal kontrol, kişisel tutumlar ve girişimcilik eğilimleri, öznel normlar ve girişimcilik eğilimleri, algılanan davranışsal kontrol ve girişimcilik eğilimleri, işsizlik kaygısı ve girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur. İşsizlik kaygısı ile iş deneyimi, cinsiyet, gelir ve medeni durum arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Palancıoğlu, Şen, Coşanay ve Aydemir (2021), çalışmasında öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeylerini belirleyerek cinsiyet ve eğitim sektörü açısından incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucunda anaokulu öğretmenlerinin işsizlik kaygısı orta düzeyde olduğu, değişkene göre bir Türk eğitim kurumunda öğrenim gören öğretmenlerin işsizlik kaygı düzeylerinin diğer eğitim kurumu öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna varmışlardır.

2. ANA BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK NİYETİ

Bu bölümde girişimcilik ve girişimcilik niyeti hakkında genel bilgilere yer verilmektedir.

2.1. Girişimcilik Kavram ve Tanımları

2.1.1. Girişimci Nedir?

Bir tanım yapılacak olursa girişimci, sürekli olarak piyasayı takip edip yeni talepler oluşturabilen, fırsatları yakalayan, tüketici tercihlerini ve davranışlarını hissedebilen, rekabet ile riskten kaçınmayan, sorumluluk alabilen, yaratıcı ve atak kişiler olarak ifade edilebilir (Aydın, 2020, s. 17). Girişimci; sermaye, kaynak ve emek gibi etkenleri bir araya toparlayarak hizmet ve mal üretimini sağlayabilmek için riskleri üstlenen kişi olarak tanımlanabilir (Tekin, 2009).

Girişimci, bir işletme kurarak büyümeye katkı sağlayan kişidir. Girişimci kişiler, kurdukları işletmelerde stratejik yönetim ilkeleri kullanan yenilikçilerdir (Gartner, 1989: 59). Toplum için değerli olarak görülen bu kişilerin doğasında; değer yaratmak, üretmek ve insanlara hizmet etmek vardır. İş kuran bir girişimcinin üç temel hedefi karlılık, sürdürülebilirlik ve büyüme olarak sıralanabilir (Aydın, 2020, s. 17).

Girişimciler, bir ülkenin kaynaklarını pasif olmaktan çıkarıp bu kaynakları üretime kazandıran ve ülkeyi, dünyada güçlü kılan en önemli etkenlerden biridir. Girişimciler risk almalı ve kaynakları en uygun şekilde entegre etmelidir (Küçükaltan, 2009, s. 26). Girişimcilerin kendilerine güvenli olması ve bazı becerilerinin olması gerekliliği vurgulanmıştır. Bu önemli özellikler, inovasyon, pazarlama, risk alma, yönetim ile finansal denetimdir (Chell, 2008, s. 135).

Wennekers ve Thurik (1999: 28), girişimciyi; “mevcut ya da yeni kurulacak olan örgütler için yeni ekonomik fırsatlar (yeni ürünler, yeni üretim yöntemleri, yeni örgütsel planlar ve yeni ürün-piyasa kombinasyonları) yaratan, söz konusu yenilikler için yetenekli ve istekli insanları bir araya getiren, belirsizlik ve diğer engellere rağmen

fikirlerini piyasaya tanıtan, kaynak ve kuruluşlarının kullanımına ve biçimine karar veren ve tüm bunları yerinde tespit eden kişi” olarak tanımlarlar.

2.1.2. Girişimcilik Nedir?

Girişimcilik, yeni bir fikir ortaya çıkararak bu fikrini geliştiren, yayılmasını sağlayan, fikrini destekleyen ve oluşturduğu girişimle rekabet kapasitesini geliştirmeyi kapsamaktadır (Audretsch ve Keilbach, 2004: 5).

Girişimcilik, zengin olmanın hareketli bir sürecidir. Hakkaniyet, zenginlik, zaman ve kariyer garantisi bakımından önemli riskleri göğüsleyen kişiler tarafından ortaya çıkarılır (Arthur ve Hisrich, 2011, s. 6). Girişimcilik sadece bir işin kurulması aşamasını değil, bunun yanında karşılaşılan fırsatlar neticesinde kurduğu işi geliştirme ve iyileştirme faaliyetlerini de kapsamaktadır (Velasco, 2013, s. 1). Girişimcilik toplumların gelişmesinde etkili olan ana faktörlerdendir. Bu sebeple toplumların girişimciliği iyi anlaması ve girişimciliği geliştirmek için çabalaması gerekmektedir (Uslan, 2019, s. 6).

Gelişmekte olan ekonomilerin gelişim sağlaması ve çağ atlaması konusunda girişimcilik öncü rolündedir (Tosunoğlu, 2003: 120). Girişimcilik, çağımızın yükselen bir değeri durumuna gelmiştir. Dünya ekonomik sisteminde gözlenen yeniden yapılanma eğilimleri de genel anlamda girişimcilik üzerine bina olmaktadır (Aytaç ve İlhan, 2007, s. 102).

Girişimcilik sosyal açıdan değerlendirildiğinde, toplumsal kalkınma, istihdam sorununun çözülmesi, sosyal refahın artması ve katma değer yaratılması gibi çeşitli ve önemli rolleri üstlenir. Temel olarak kendi kazançlarını amaçlayan girişimciler, yaptıkları girişimcilik faaliyetleriyle toplumsal faydalara da büyük ölçüde katkı sağlarlar (Uluyol, 2013: 353-354). Başka kişilerin görmedikleri fırsatları görebilmek yeni pazarlara girerek başarılı olma bakımından girişimcilere önemli avantaj sağlamaktadır (Küçükaltan, 2009, s. 25).

Yenilikçi ve yaratıcı iş fikirleri geliştirerek yaratıcı yıkım etkisiyle katma değer yaratabilen girişimciler, öngörülü riskler alarak bu fikirleri kar getirisi potansiyeli olan başarılı organizasyonlara dönüştürme amacıyla hareket ederler. Bu çaba sayesinde başarı elde eden girişimciler, mevcut girişimlerinin uzun vadeli sürdürülebilirliğine

önemli katkılarda bulunurlar (Ağca ve Yumuşak-İpek, 2015, s. 11). Girişimcilik, inovasyonu kullanarak sosyal hayata ve ekonomiye sürekli yeni iş kolları ve yeni ürünler sunarak istihdamın artmasına işsizliğin azalmasına katkı sağlar. Buna bağlı olarak da sosyal kültürel hayatın gelişmesinin önünü açar (Küçükaltan, 2009, s. 26).

2.2. Girişimciliğin Önemi

Girişimcilik, bir ekonomide üretimin olmazsa olmaz dört şartından biridir. Toprağın, sermayenin ve emeğin bolluğu, üretim tarzının doğru olduğu anlamına gelmez. Tüm bu unsurlar arasında girişimcilik olmadan kaynakların optimum kullanımı sağlanamaz. Bu yönüyle girişimci, üretimin temel unsurlarından biri olarak sayılabilir. Çünkü teknoloji, emek, hammadde ve sermayenin bütüncül ve akılcı bir değerlendirmesini yapabilecek temel unsur girişimciliktir (Küçükaltan, 2009, s. 22).

İnsan kaynağı, bir ülkenin sahip olduğu en önemli değerlerdendir. Girişimci özellikleri olan bireyler yaptıkları girişimlerle ve oluşturdukları ekonomik hareketlilikle ülkesinin rekabet potansiyelini artırırlar (Akgün, 2019, s. 22).

Günümüzde artan işsizlik ile beraber bireyler para kazanmak için alternatif yollar aramaya başlamaktadır. Bu yolların en önemlilerinden biri girişimciliktir. İstihdama olan katkıları ile ekonomik açıdan sağladığı faydalar sebebiyle de devletler tarafından desteklenmektedir. Bunun yanında, gençlerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunması için çeşitli programlar uygulanmaktadır (Ölçer-Kimzan, 2020, s. 25). Küreselleşme, özellikle 1990'lı yıllardan sonra dünya çapında etkinliğini artırarak oldukça rekabetçi bir ortam yaratmıştır (Küçükaltan, 2009, s. 22). Girişimcilik; yeni bir düşüncenin ortaya çıkması, bu fikrin geliştirilmesiyle yeni bilgilerin meydana gelmesi ve yayılmasını sağlaması, rekabeti artırması, piyasaya çeşitlilik kazandırması gibi işlevleriyle ekonomik büyümeye ve daha iyi ekonomik sonuçlara katkı sağlayabilir (Audretsch ve Keilbach, 2004: 5).

2.3. Girişimciliğin Avantajları

Girişimcilik, toplumsal refah ve ekonomik kalkınmanın en değerli anahtarı olması yanında bölgesel ve yerel kalkınmada da önemli bir faktördür. Girişimcinin hedefi, bölgesel ve yerel faktörleri harekete geçirerek ülkenin ekonomik açıdan

büyümesine katkı sağlamaktır. Ülkeler bu nedenle girişimcilik konusuna hassasiyet göstermektedirler. Ekonomik gelişmelerin çalkantılı ve hızlı olduğu zamanımızda, sadece girişimciler sayesinde risk gözetilerek tehditler fırsata dönüştürülebilmekte (Aydın, 2020, s. 15); bireylere iş fırsatları yaratmakta ve toplumsal refahın geliştirilmesine katkı sağlanmaktadır (Aksoy, Koçancı ve Namal, 2019. S.110).

Girişimcilik, ekonomik gelişmeyi belirleyen temel üretim faktörlerinden biridir. Sanayi toplumunun bilgi toplumuna dönüşmesiyle birlikte, girişimcilik giderek daha önemli hale gelmektedir. Bilgi toplumuna geçiş sürecinde fiziksel gücün ekonomik değeri hızla düşerken, zihinsel emeğin değeri hızla artmıştır (Balaban ve Özdemir, 2008, s. 134). Girişimcilik klasik sanayici, iş adamı veya patron kavramlarından farklıdır. Girişimci; ekonomik ve toplumsal yapıdaki değişikliklerin çözümlemesini ve anlamlandırılmasını iyi yapabilmeli, böylece önemli kararlar alarak rekabet üstünlüğü sağlayabilmelidir (Kılınçkaya, 2019. S.22).

Girişimciler, yeni ekonomilerin ve yeni sektörlerin kahramanları olarak Dünya genelinde yeni pazarlar, yeni ürünler, yeni teknolojiler ile yeni hammadde kaynaklarıyla pazarları, ekonomileri ve sektörleri yeniden şekillendirerek küresel ve yerel ekonomilere canlılık kazandırmaktadırlar (Ağca ve Yumuşak-İpek, 2015, s. 28).

Girişimcilik işlevsel kılındığı sürece, karşımıza çıkabilecek krizleri, türleri ne olursa olsun istenmeyen sonuçların ortaya çıkmasını en aza indirebilmek ya da krizleri fırsatlara dönüştürebilmek mümkün olur (Küçükaltan, 2009, s. 22).

2.4. Girişimciliğin Sosyal ve Ekonomik Fonksiyonları

Girişimcilik; istihdam, ülkelerin sosyal ilerleme ve ekonomik büyüme stratejileri içinde önemli bir unsurdur (Balaban ve Özdemir, 2008, s. 134). Girişimci, değişim veya yenilik yaratarak yapacağı işlerden kar elde ettikçe geliri de artış gösterecektir. Girişimciler için kar elde etmek, en önemli hedeflerden biri olmamalıdır (Ölçer-Kimzan, 2020, s. 32). Zamanımızda girişimciler; yaşadıkları bilgi çağında, sosyal ve ekonomik alanlarda gelişmelerin özünü oluşturan önemli rol oynayırlardır (İraz, 2010, s. 190).

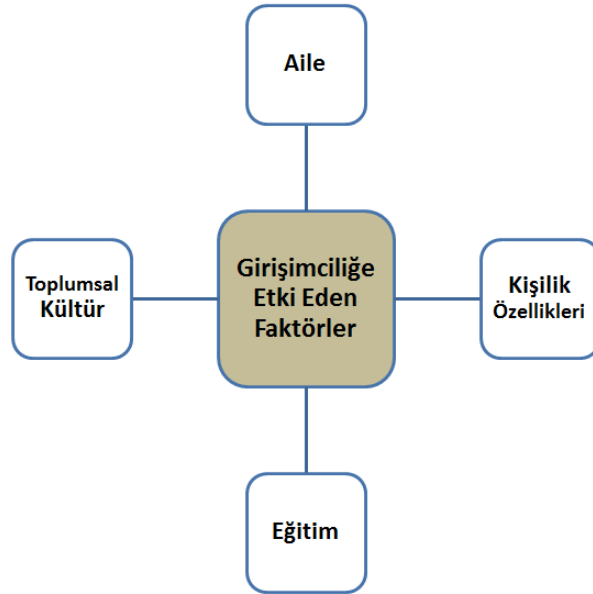
Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, girişimcilik işgücü piyasasını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu ülkelerde istihdamın büyük bir kısmı, girişimcilik faaliyetleriyle ilişkilendirilerek sağlanmaktadır (Falco ve Haywood, 2016: 245). Girişimcilik

toplumların kültürel, sosyal ve finansal alanlarda gelişmesini sağlayan bir faktördür (Damar, 2015, s. 13).

Toplumsal kalkınmada, maceracı, yaratıcı ve liderlik özellikleri nedeniyle girişimcilik; ülkelerin kalkınma sürecinde güçlü bir faaliyet olarak kabul edilmekte, birçok teknolojik buluşu toplum yararına yenilikçi ürünlere dönüştürmekte, değer yaratmakta, sosyal yapıyı değiştirmekte/yenilik sürecinin başlangıcını oluşturmaktadır. (Bozkurt vd., 2012, s. 233).

2.5. Girişimciliğe Etki Eden Faktörler

Girişimci olmaya etki eden faktörler çevresel, bireysel ve firma yaklaşımı şeklindedir. Bu faktörler: risk alma eğilimi, kontrol odağı, başarı ihtiyacı, kendine güven, belirsizliğe karşı tolerans ve yenilikçilik, cinsiyet, yaş, ailede girişimci olması, medeni durum ve ailenin gelir durumu şeklinde sıralanabilir (Korkmaz, 2012, s. 212). Girişimciliğe etki eden temel unsurlar; aile yapısı, bireyin kişisel özellikleri, bireyin eğitimi ve kültürel yapı şeklindedir (Sarıtış ve Duran, 2017, s. 150).

Şekil 1: Girişimciliğe etki eden faktörler

2.5.1. Aile

Aile, bireyin kişiliğinin oluşmasında, sosyalleşmesinde ve toplumun sosyal ve kültürel özelliklerinin bireye aktarılmasında önemli bir kurumdur. Dolayısıyla aile, bireylerin davranışlarını düzenleyen sosyal çevredir. Kişisel yaşamda, insanlar kendi kişisel sorunları hakkında kararlar alırken bile güvendikleri ve inandıkları insanlardan tavsiye alırlar. Bu nedenle, bireysel kararları etkileyebilecek kişiler çoğunlukla aile üyeleridir (Çerik, 2002, s. 3).

Girişimcilik; istihdam alanındaki sorunların çözülmesi, toplumsal kalkınmanın hızlanması, katma değer ortaya çıkarması ve sosyal refah artışı gibi önemli özellikler barındırmaktadır. Bir girişimci, yaptığı girişim ile hem kendi hayatındaki ihtiyaçları giderebilmekte hem de ailesi ile yaşadığı topluma fayda sağlayabilmektedir. (Akgün, 2019 s. 14).

2.5.2. Kişilik Özellikleri

Girişimciliğin ortaya çıkabilmesi için risk alabilme özelliğinden kendine güvene, ekonomik faktörlerden politik, yasal, kültürel faktörlere ve bir yöneticinin sahip olması gereken birçok kişisel özelliklere sahip olmak gerekmektedir (Kaygın ve Güven, 2015, s. 35).

Girişimci olabilmek için doğuştan gelen beceri ve yetenekler yeterli değildir. Bu becerilerin yanında toplumsal çevre, teknoloji ve aile önemli faktörlerdendir (Mirza ve Dağdeviren, 2016, s. 88,89).

Kişilik özelliklerinin bir kısmı doğuştan olsa da büyük bir kısmı sonradan oluşmaktadır. Çevresel faktörler, aile, ekonomik koşullar, coğrafi şartlar, toplum, eğitim düzeyi bireylerin kişisel özelliklerine etki etmektedir. Ayrıca psikolojik faktörler, deneyimler ve kişisel özellikler girişimci kişiliği harekete geçirmektedir. Bu durumlara bağlı olarak girişimci kişilerin kendine özgü değerleri, ihtiyaç ve tutumları bulunmaktadır (Aydın, 2020, s. 32).

Bireylerin davranışlarını etkileme potansiyeline sahip tanımlayıcı bir özellik olan öz güven psikoloji, pazarlama, tıp, hukuk gibi pek çok alanda araştırmacıların dikkatini çekmiştir (Öney ve Öksüzoğlu Güven, 2015).

Bireyin düşük düzeyde öz güveninin olması, kendilerini geri planda tutmalarına yol açmaktadır ve bu kişilerin değersiz olduklarına dair inançlarının kuvvetli olması ile birlikte risk almaya ilişkin cesaretsizlik gösterdikleri tespit edilmiştir (Bilgin, 2019: 373).

Bireyin kendisini değerlendirmesi ve yaptığı değerlendirme sonucunda kendisinden memnun olup olmaması neticesinde meydana gelen öznel olgu, öz güveni temsil etmektedir (Soner, 1995: 24).

Başarılı ve kazançlı hissetmek uğruna başkalarının beğenisine veya onayına ihtiyaç duyan bireylerin öz güvenleri düşüktür (Kaya ve Taştan, 2020: 299).

Bu bireyler, kendilerini değersiz ve başarısız görme eğiliminde olmakla birlikte; reddedilme korkusu nedeniyle sevgi alışverişinde bulunmamaktadır. Öz güven düzeyleri yüksek olan bireyler ise terk edilme korkusu yaşamaksızın yaşamın değişken yapısına uyum sağlamaktadır (Ceylan, 2017: 20).

2.5.3. Eğitim

Ekonomik dinamizmin kaybolması, girişimciliğin yeniden değerlendirilmesine ve gözden geçirilmesine ve girişimcilik çabasının artmasına yol açmaktadır. Bu çabaların güçlendirilmesinde başta üniversiteler olmak üzere, eğitim kurumlarına büyük görev düşmektedir. Çünkü yapılan araştırmalara göre girişimcilik ve bir meslek olarak işletmecilik, son yıllarda özellikle genç ve orta yaşlı kuşaklar arasında gündeme gelmeye başlamıştır. Bu duruma karşılık olarak gençler arasında başarılı girişimcilik örneklerinin artması ve özendirilmesi, girişimciliğin teşvik edilmesinde ve gelişiminin desteklenmesinde olumlu rol oynayacaktır (Balaban ve Özdemir, 2008, s. 134).

Üniversitelerin eğitim aşamalarında girişimcileri ve girişimciliği destekleyen programlara yer vermeleri, üniversite öğrencilerinin bu programlardan yararlanmaları fayda sağlayacaktır (Köksal ve Penez, 2015, s. 165).

Eğitim kurumları, özellikle üniversiteler, girişimciliğin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Üniversitelerin sunduğu girişimcilik kursları, insanların girişimci ruhunu etkileyerek kendini ifade edemeyen girişimcilerin kendilerini bulmalarını sağlayacaktır. Bireyler için en değerli ve yönetilebilir dönem, üniversite dönemidir. Yıllar içinde bireylere bu konuda verilen eğitim ve mentorluk, önümüzdeki yıllarda ülke

ekonomisinin toparlanmasına ve istihdamın artmasına katkı sağlayacaktır. (Akgün, 2019, s. 18).

2.5.4. Toplumsal Kültür

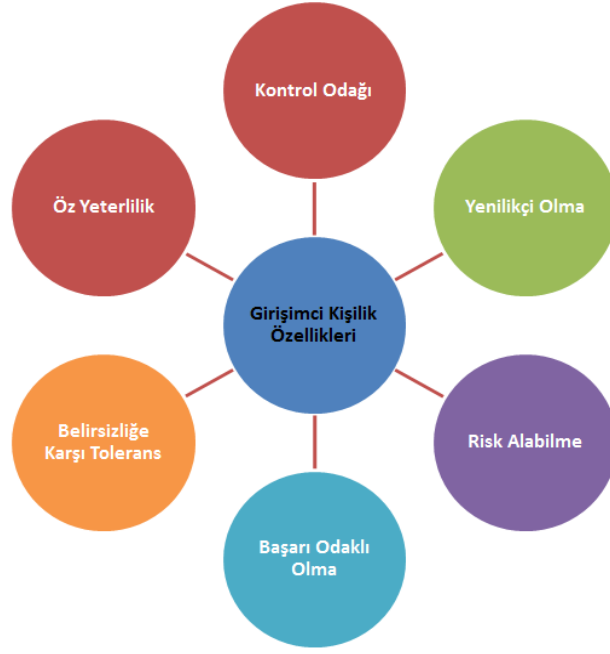
Bazı toplumlar girişimcilik konusunda kayda değer derecede başarılı olurken, birçok toplum aynı derecede başarı gösterememektedir. Böyle bir farkın oluşmasındaki faktör, toplumlara ait kültürel değerlerdir. Girişimciler, içinde buldukları toplumun kültürünün etkisi altında kalıp bazı değer yargıları edinirler ve girişimci de bu değer yargılarına bağlı hareket etmektedir (Akgün, 2019, s. 18).

Bir toplumun geliştiği, yarattığı, yapılandığı, toplumu yönlendirecek konumda olduğu ve bunun çok sayıda başarılı girişimciye bağlı olduğu gerçeği göz önüne alındığında; girişimciliğin önemini anlayan ve öneminden dolayı gerekli hassasiyeti gösteren bir toplum, diğer toplumlardan daha üstün bir yere gelmektedir (Kaygın ve Güven, 2015, s. 35).

Toplumsal yapılarıdaki farklılıklar; rasyonel tercihleri, risk almaya dönük tepkileri, kendine güven, başarı güdüsü ve sorumluluk alma düzeyini de farklılaştırmaktadır. Kanaatkâr ve kaderci toplumlarda çok çalışma, para biriktirme, ihtiyaçtan fazla üretme, fırsat kollama, kazancı kutsama, rekabet vb. kavramlar bir anlam ifade etmez. Buna karşın, tersi yönelimlere prim veren kültürler kazancı, üretmeyi, biriktirmeyi, başarıyı, rekabeti, hırsı vs. olumlu bakış açısıyla yüceltirler (Aytaç ve İlhan, 2007, s. 110).

2.6. Girişimci Kişilik Özellikleri

Girişimci kişilik özelliği, girişimcilik için çok büyük olanaklar sunsa da kişiliğin yaşanılan toplumun kültürel, sosyal ve psikolojik özellikleri içinde şekilleneceği bilinmektedir. Bireye genetik olarak aktarılan girişimci kişiliğin, bireyi başarılı bir iş insanı yapabildiği gibi bireyin çevresinden dolayı ticaret dışında başka işlerde yapabildiği de gözlemlenebilen bir sonuçtur. Ailenin, yaşanılan ülkenin, şehrin tarihi ve siyasal şartlarını, o dönemdeki gelişmelerinin bireyin girişimci olabilmesinde etkili olduğu vurgulanmaktadır (Toksoy, 2019, s. 27).

Şekil 2: Girişimci kişilik özellikleri

2.6.1. Başarı Odaklı Olma

Değişen dünya ile artan rekabet, ekonomik faktörlerin değişimine sebep olmuştur. Yenilik, azim, risk alma ve hırs, başarılı olma direnci, bağımsız davranma gibi niteliklere sahip olan bireylerin değişimle birlikte önemi artmıştır. Bireyler, aldıkları eğitim ile öğrendikleri bilgilerden faydalanabilme, iş yükünü planlama ve ailesinde, toplumda kendisi için sağlanan fırsatları değerlendirme gücüne sahip olduğu için girişimcilik eğiliminde bulunmaktadır (Ölçer-Kimzan, 2020, s. 33). Başarı güdüsü, ekonomik büyüme ve iktisadi anlamda ilerleme girişimciliğin en yaygın olarak bilinen belirleyici faktörlerindendir (Pillis ve Reardon, 2007, s. 390).

Başarı ihtiyacı, bireysel girişimciler için büyük iş başarısına yol açabilirken, özellikle gelişmekte olan toplumlarda başarı ihtiyacı, genel kalkınmanın önemli faktörlerinden biri olarak kabul edilir. Çünkü girişimcilikte başarılı olmak için ihtiyaç duyulan kişisel ve sosyal çevre, ticaretin önündeki psikososyal engellerin aşılmasına yardımcı olan önemli teşvikler sağlar (Ören ve Biçkes, 2011, s. 70).

Başarılı olmak için güçlü bir motivasyona sahip olmak, insanları girişimcilik eylemleri yapmaya güdüler ve bireyler, girişimcilik statüsü kazanarak faaliyet sonuçlarının başarısı için çabalar (İşcan ve Kaygın, 2011, s. 278).

2.6.2. Risk Alabilme

Risk alma, girişimcileri toplum içinde diğer bireylerinden ayıran önemli bir özelliktir. Kişiler, içinde buldukları mevcut durumlarını koruma eğiliminde oldukları süre içinde, yeni şansları yakalama fırsatına sahip olmayabilirler. Ancak girişimciler, risk alarak şanslarının doğurduğu sonuçlara katlanmaktadırlar (Aydın, 2020, s. 32). Girişimcilikte risk almak demek, sosyal yönden başarısız olmayı ve ekonomik açıdan zarar görebilmeyi göze alabilmektir (Kayalar ve Ömürbek, 2007, s. 187).

Risk, girişimcilerin hayatlarının her anında karşılaştıkları bir kavramdır. Ticari faaliyetlerde kaynak sağlanamaması, ürün satışlarından gelir elde edilememesi, genel ekonomik değişimlere olumsuz yansımaları ve doğal çevreye verilen zarar, girişimciler için başlıca risk kalemleridir. Risk, ticari faaliyetlerin gerçekleşme oranı olarak kabul edilmektedir. Hemen hemen tüm ticari faaliyetlerde bir kayıp riski vardır. (Bozkurt ve Erdurur, 2013, s. 65).

Girişimcilik geliştirilmek isteniyorsa, girişimci ruh cesaretlendirilmelidir. Girişimci özellikleri olan bireylerin, risk alıp sermayelerini güvenle girişimlere dönüştürmelerine olanak sağlanmalıdır (Küçükaltan, 2009, s. 27).

2.6.3. Yenilikçi Olma

Yenilikçilik, girişimciliğin temel özelliklerinden biri olarak öne çıkar. Girişimci bireyler, sıradanın ötesine geçerek yeni ve yaratıcı fikirler üretme yeteneğine sahiptirler. Bu yetenek, mevcut durumu sorgulama, geleneksel düşünce kalıplarını aşma ve risk alarak farklı çözüm yollarını keşfetme anlamına gelir. Yenilikçilik, sadece ürün veya hizmetlerde değil, aynı zamanda iş modellerinde, süreçlerde ve pazarlama stratejilerinde de kendini gösterebilir. Girişimciler, yenilikçilikle öne çıkarak rekabet avantajı elde edebilir, piyasayı dönüştürebilir ve toplumun ihtiyaçlarına daha iyi yanıt verebilirler. Ancak bu özellik, risk almayı, belirsizlikle başa çıkmayı ve sürekli olarak öğrenmeyi

gerektirir. Yenilikçilik, girişimcilerin sadece mevcut olanı değil, geleceği de şekillendiren bireyler olarak ön plana çıkmasını sağlar.

Yenilikçilik, çevrede oluşan değişimlere yanıt verebilmek üzere yeni düşüncelerin ürün, süreç ve hizmet dönüştürülmesi, buna bağlı olarak da ekonomik faydanın ortaya çıkması olarak değerlendirilebilir (Tiryaki vd, 2012, s. 44).

Girişimciler, yeni üretim teknikleri, yeni ürünler ve farklı iş yapılarına sahip olmak için yenilikçi kavramları stratejik olarak keşfetmelidir. İnovasyon stratejisi özel araştırma gerektirir ve inovasyon, özel finansman gerektirir (Bozkurt ve Erdurur, 2013, s. 72).

2.6.4. Kontrol Odağı

Girişimci kişilerin özelliklerinden biri olan kontrol odağı işlerini yönetme ve hedeflerine ulaşma süreçlerinde kendilerini ve çevrelerini etkileme güdüsüne sahip olmalarını ifade eder. Bu özellik, girişimcilerin çoğunlukla belirsizliklerle dolu bir ortamda karşılaştıkları girişimcilik yolculuğunda, kendi eylemlerinin sonuçları üzerinde etkili olma isteklerini ifade eder. Kontrol odaklı bir girişimci, kendi işinin kaptanı gibi davranır ve alınan kararların sonuçlarından doğrudan sorumlu olmayı tercih eder. Bu, başkalarının veya dış faktörlerin işlerini etkilemesine izin vermek yerine, mümkün olduğunca kendi kaderini tayin etme arzusuyla ilgilidir. Bu özellik, girişimcilerin zorluklarla karşılaştıklarında çözüm odaklı ve kararlı olmalarını sağlar. Başarıya ulaşmak için kendi yollarını çizerler ve değişen koşullara uyum sağlamak için esneklik gösterirler. Aynı zamanda riskleri yönetme ve fırsatları değerlendirme konusunda daha güvenli bir tutum sergileme eğilimindedirler. Yıldırım'a (2008) göre girişimci kişilerin içsel kontrol odakları kuvvetlidir. Bu bireyler, sonuçları çaba ve becerileri ile etkileyebildiklerine inanmaktadırlar. Tersine, dışsal kontrol odağına sahip olan bireyler olayların ilerlemesine hiç etkileri olmaması yanında; olayların gelişimini ve yönelimini dış güçlerin yani kaderin, şansın veya diğer insanların belirlediğine inanmaktadırlar (s. 35-36).

2.6.5. Belirsizliğe Karşı Tolerans

Girişimcinin hayatı çok fazla yapılandırılmış değildir. Bir başka şekilde söylenecek olursa girişimci, oluşturulmuş bir programa ya da adım adım yürütülecek bir sürece sahip değildir. Girişimci için başarı, garantisi olan bir şey değildir. Müşteri beğenisi, ekonomi ve ortam beğenisindeki değişimler gibi kontrol altına alınamayan faktörler, işe olumsuz etkiler yansıtabilir. Girişimcinin yaşamı belirsizlikle paradoksal bir hayat olarak nitelendirilebilir. Başarılı bir girişimci belirsiz durumlarda kendisini rahat hissedebilen bir kişilik yapısına sahiptir (Bayrak vd. 2004, s. 8).

Belirsizliğe karşı tolerans göstermek, her ne olursa olsun büyük adımlar atılması gerektiği anlamına gelmez. Orta düzeyde ve ılımlı yatırımlara yönelmek, girişimcilere yatırımlarında ve işlerinde kolaylık sağlayacaktır (Aydın, 2020, s. 35).

Sonuçların tahmin edilemediği belirsiz zamanlara tahammül edemeyen girişimciler, karşılaşacakları risk düzeyini artıracaktır. Belirsizlik stresinin üstesinden gelemeyen girişimcilerin kötü iş kararları alma olasılığı daha yüksektir. Belirsizliğe karşı sakin bir tavırla yaklaşan girişimcilerin, fırsatları kazanca çevirme olasılığı daha yüksektir (Bozkurt ve Erdurur, 2013, s. 71)

2.7. Öz Yeterlilik

Öz yeterlik kavramı ilk kez Albert Bandura tarafından ortaya atılmıştır. Bandura, (1977) öz yeterlik inancını “İnsanların çeşitli ürünleri üretmek için gerekli olan davranışları başarıyla gerçekleştirebileceklerine olan inançlarıdır.” şeklinde açıklamıştır. Yine Bandura’ya (1982) göre öz yeterlik kavramı, bireyin karşılaştıkları olaylarla başa çıkmak için ihtiyaç duyduğu eylemleri ne kadar iyi gerçekleştirebileceğine olan inancını ifade eder.

Öz yeterlik inancı, kişinin istenen bir sonuca ulaşmak için gerekli davranışları başarılı bir şekilde gösterip gösteremeyeceğine olan inancı olarak tanımlanabilir. Öz yeterlik inancı yüksek olan kişiler, davranışlarının sonuçlarını tahmin edebilir ve beklentilerini kendilerine uygun şekilde değiştirebilirler (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006).

Alaçam’a (2015) göre kişinin kendisiyle ve dış etkenlerle ilgili olumsuz durumlarda başarısız olmasının öz yeterlilik düzeyini etkilediğine inanır. Birey, öz yeterlik konusunda yüksek ve güçlü bir inanca sahipse, bunu birçok yönden

destekleyerek kişisel iyilik halini ve başarısını geliştirebilir. Güçlü öz yeterlik inancına sahip kişiler, karşılaştıkları zor görevlerden kaçınmak yerine bu görevlerle başa çıkmanın yollarını ararlar ve ustalaşmaya çalışırlar. Öz yeterliliğe olan yüksek inançları nedeniyle, kendileri için hedefler koyarlar ve onlara güçlü bir şekilde bağlanırlar.

Korkmaz (2009) ise özyeterliği, kişinin yapılması gerekenle yapılabilecekleri karşılaştırabileceğine ve önündeki zorluklarla nasıl başa çıkacağına ve nasıl başarılı olacağına dair bir inanç olarak açıklar.

2.8. Proaktif Kişilik

Proaktif kişiliğe sahip bireyler, sorumluluklarını bilen ve yerine getiren, hırslı, risk alan, aldığı riskleri analiz eden, doğru zaman ve yeri bilen kişilerdir (Arıcı, 2013, s.90).

Proaktif bireyler, eylemleriyle çevreyi değiştirebileceklerine dair tam bir güvene sahiptir. Böylece girişimcilik eylemi gerçekleştirirler. Öte yandan, proaktif olmayan insanlar kendilerini akışa bırakırlar. Bir benzetme yapacak olursak; bunlar, hızlı akan suya dalan, özel muamele için dua eden, başlarını sudan uzak tutmak için ellerinden geleni yapan insanlardır (Ayçiçek, 2021, s. 9).

Proaktif kişilik yapısına sahip bireyler, karşılaştıkları olaylarda olumlu bir yön sergilerler. Görmeye çalışırlar ve her zaman bir çözüm bulurlar. Olaylara karşı olumlu bir tutum benimsemek kişisel etki alanlarını genişletirken, olumsuz tutum ve davranışlar kişisel etki alanlarını daraltmaktadır (Aybatan, 2018, s.12).

Proaktif kişilik özelliğine sahip kişi, fırsatları arayan, değişimi etkileyen, inisiyatif alan, harekete geçen ve değişimin öncüsü olarak diğer çalışanların önüne geçen kişidir (Bateman ve Crant, 1993, s. 105).

Proaktif kişilik özelliklerine sahip kişilerin her zaman bir B planına sahip oldukları ve işler yolunda gitmediğinde bile alternatifler üretebildikleri gözlemlenmiştir. Proaktif kişilik özelliklerine sahip bireylerin özgüvenleri de yüksektir. Özgüven konusunda yapılan bilimsel araştırmalar, özgüvenin çok küçük yaşlardan itibaren geliştiğini, bebeklik ve çocukluk döneminin bu açıdan çok önemli olduğunu göstermektedir (Karşlı, 2018, s. 54).

Proaktif davranış, işe karşı olumlu davranışı ifade eder. Proaktif bireyler, belirli bir işi iyileştirmeyi amaçlayan yöntem ve prosedürlerin yanı sıra gelecekteki iş ihtiyaçlarını karşılamak için inisiyatif ve sorumluluk alma gibi davranışları sergiler. Proaktif bir kişilik genellikle isteğe bağlıdır, ancak aynı zamanda proaktif özellikler, olumlu öğrenme davranışlarına da yol açar (Sonntag, 2003, s. 520).

Proaktif kişiliğe sahip bir kişinin aynı zamanda lider niteliklerine de sahip olduğu söylenebilir. Ancak iki kavram arasındaki bu örtüşen özellikler, motive olmuş her kişinin lider olduğu veya olacağı anlamına gelmez. Ancak her liderin proaktif bir kişilik özelliği olmalıdır. Çünkü inisiyatif alabilmek, risk alabilmek, sorunları olmadan önce görebilmek, sorunları olmadan önleyebilmek ve en önemlisi değişim yaratabilmek bir liderin sahip olması gereken özelliklerdir (Çini, 2014, s. 6).

2.9. Girişimcilik Niyeti

Girişimcilik, kültürel durum, kişinin sosyal konumu, içinde yaşadığı toplum ve kişinin kişilik özelliklerine göre şekil alan, başarısı da bunlar ile doğrudan ilgili bir kavramdır. Bireyin girişimci olmak için içinden gelen arzu çevresel faktörlerin etkisi altında kalabilmektedir. Girişimcilik niyeti, bireyin hayalini kurduğu iş için harekete geçmesi ve girişimde bulunması olarak anlatılabilir (Şeşen ve Basım, 2012, s. 22).

Bireysel, demografik ve çevresel faktörlerin girişimcilik niyetleri üzerinde bir etkisi olsa da girişimcilik deneyimi de etkilidir. Konuyla ilgili mevcut araştırmalara göre girişimcilik önce niyetle başlar, ancak kalbin istek ve iradesiyle ortaya çıkar. Girişimcilik niyeti, bireysel tutum, öznel norm ve değerlendirme, algılanan kontrol ve diğer faktörlerden etkilenmektedir. Girişimcilik niyetini arttıran faktörler olarak aile tutum ve davranışları ile kültürel faktörler de sayılabilir. Girişimciler fikirlerini uygularken ve buna göre gelişirken, bir karar verme süreci izlerler. Girişimcilik niyeti, en önemli karar verme aşamalarından biridir (Duygulu, 2008, s. 100).

Girişimcilik niyeti kavramını anlayabilmek için ondan etkilenen faktörleri ortaya koymak gerekmektedir. Çalışmaların gözden geçirilmesi, bağımsızlık arzusu, kariyer ve gelir, işte yaratıcılık ve ustalık, kişilik özellikleri, kişisel tutumlar, motivasyon ve farkındalık stillerinin cinsiyet, önceki iş deneyimi, aile geliri ve yaş değişkenlerinin girişimcilik üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur. Kısaca, girişimcilik niyetlerini

etkileyen faktörlerin demografik faktörler, kişisel özellikler ve çevresel faktörler olmak üzere üç temel kategoride yoğunlaştığı söylenebilir (Çelik vd., 2014, s. 114)

Bir ülkenin en değerli varlığı, yetenekleri ülkeyi zenginleştiren insan kaynağıdır. Yetenek, bilgi ve beceriler sayesinde işletmeye değer katar ve rekabet gücünü artırır. Bu nedenle çevreyi anlayan, risk alan, farklı fikirler geliştiren ve tüm bu nitelikleri başarıyla hayata geçiren bireyler yetiştirmek önemlidir (Akgün, 2019, s. 22)

2.10. Girişimcilik Niyeti Modelleri

2.10.1. Girişimci Olay Modeli

Uygulanabilirlik, fizibilite nedeniyle bir girişimcilik fikrinin sağlam olup olmadığı algısıdır. Algılanan uygulanabilirlik ekonomik çevre ile ilgilidir. Hükümet politikaları ve mevcut ekonomik ortamın girişimcilik niyetleri üzerinde önemli bir etkisi vardır. Üretim ve finansal destek faktörlerinin varlığı, fikir aşamasından uygulama aşamasına kadar girişimciliğin fizibilitesini kolaylaştırır (Aydın, 2020, s. 63). Bu model, girişimcilik fırsat ve şansını gören, girişimciliğe yönelen bireylerin davranışlarını incelemek üzerine kurulmuştur. Bireyin işi kurması, yönetmesi ve karşılaşılabileceği riskleri ele almıştır.

Modelin amacı girişimcilik niyeti değil, yeni bir iş kurmaktır. Bu modele göre bireyler, önce girişimcilik arzusu oluşturur, daha sonra bu arzunun gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini değerlendirir ve bunu, harekete geçip geçmeme kararının bir sonucu olarak kullanır (Büyükekşi, 2017, s. 55).

2.10.2. Girişimci Niyet Modeli

Bir işe başlamak belirli bir motivasyon gerektirirken, bir fikrin gerçeğe dönüşmesi için niyet ve teşvik gereklidir. Fikirlerin niyetlere ve niyetlerin eyleme dönüşmesi, bilinçli ve amaçlı girişimcilerin başına gelir. Girişimci niyet, yeni bir iş yaratmayı veya mevcut bir işte yeni bir değer yaratmayı amaçlar. Girişimin amacı, bütüncül, sezgisel ve durumsal düşünme ile çevrili, analitik, rasyonel ve nedensel süreçlerden oluşan bir işletme yaratmaktır (Aydın, 2020, s. 63).

Girişimci yönelimi oluşturan faktörler sosyopolitik, kişisel, rasyonel, entelektüel ve sezgiseldir. Akıldaki amaç ve amaçlar entelektüeldir ve kişisel vizyon sezgisel bir faktör olarak kabul edilebilir (Büyükekşi, 2017, s. 55).

Eğitim kurumları, özellikle üniversiteler, girişimciliğin gelişmesi için önemlidir. Üniversitelerin sunduğu girişimcilik dersleri, öğrencilerin girişimci ruhunu etkileyerek, girişimcilik potansiyeli olan ancak kendini gösteremeyen girişimcilerin kendilerini bulmalarını sağlayacaktır. Bireylere üniversitedeyken bu konuda verilecek eğitim ve rehberlik, önümüzdeki yıllarda ülke ekonomisinin toparlanmasına ve istihdamın artmasına katkıda bulunacaktır (Akgün, 2019, s. 18).

2.10.3. Planlanmış Davranış Modeli

Öznel norm, davranışı gerçekleştirecek birey için değerli olan kişilerin, kurumların belirli bir davranışın oluşmasının beklentisi içerisinde olduklarını belirtmektedir. Birey için önemli olan, insanların kişiden beklentilerine ve kişinin bunu karşılamaya yönelik isteğine dayanılarak ölçülür (Aydın, 2020, s. 65).

Bu modele göre bir davranışın olumlu bir biçimde algılanması, o davranışın gerçekleşme şansını yükseltir. Yine bireyin değerli gördüğü kişilerin, öznel norm etkisi olumlu şekilde ise bu etken bireyin davranışı gerçekleştirmesi yönünde hareket ettirecektir. Bireyin algısı, oluşan davranış üzerinde kontrol sahibi olduğu yönünde ise davranışın gerçekleşmesini yüksek düzeyde isteklendirecektir (Kalkan, 2011, s. 193).

Bir kişinin içinde yaşadığı sosyal yapı ve bu yapıyı etkileyen kültür, girişimci bireyleri caydıran ve niyetlerini olumsuz yönde etkileyen değer sistemlerine sahip olabileceği gibi, girişimci özelliklere sahip bireyleri besleyerek onların girişimcilik niyetlerini güçlendirebilir (Akşit, 2003, s. 24).

3. ANA BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında kullanılan ölçeğin yapı geçerliliğine, araştırma kapsamındaki katılımcıların demografik özelliklerine ve güvenilirlik analizine ve yapılmış olan hipotez testlerinin sonuçlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Hazırlanan e-anket formu Karabük Üniversitesi öğrencilerine ulaştırılmış ve 439 katılımcıdan geri dönüş alınmıştır. Hatalı ve eksik doldurulan anket formlarının elenmesi ile sağlıklı olduğu kabul edilen 368 anket formu kalmış ve analizler bu veri setine dayalı olarak yapılmıştır. Çalışmaya dahil olan katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcılara ait demografik bilgiler

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	221	60,1
	Erkek	147	39,9
Medeni Durum	Evli	76	20,7
	Bekar	292	79,3
Okuduğunuz Alan	Sağlık Bilimleri	70	19
	Spor Bilimleri	59	16
	Mühendislik	54	14,7
	Sosyal Bilimler	52	14,1
	Fen Bilimleri	36	9,8
	İlahiyat	51	13,9
	Güzel Sanatlar	46	12,5
Babanızın Eğitim Durumu	İlkokul	49	13,3
	Ortaokul	64	17,4
	Lise	119	32,3
	Üniversite	94	25,5
	Lisansüstü	42	11,4
Annenizin Eğitim Durumu	İlkokul	73	19,8
	Ortaokul	76	20,7
	Lise	124	33,7
	Üniversite	65	17,7
	Lisansüstü	30	8,2
Babanızın Mesleği Nedir	Çalışmıyor	18	4,9
	Esnaf	66	17,9
	Çiftçi	25	6,8
	Emekli	15	4,1
	İşçi	73	19,8
	İşveren	36	9,8
	Memur	132	35,9

	Vefat	3	8
Annenizin Mesleği Nedir	Çalışmıyor	138	37,5
	Esnaf	36	9,8
	Çiftçi	11	3
	Emekli	3	0,8
	İşçi	62	16,8
	İşveren	14	3,8
	Memur	104	28,3
	Vefat	0	0
Ailenizin Gelir Durumu	10 bin liradan az	39	10,6
	10-20 bin lira arası	104	28,3
	20-30 bin lira arası	129	35,1
	30 bin liradan fazla	96	26,1
Daha önce girişimcilik dersi aldınız mı?	Evet	128	34,8
	Hayır	240	65,2
Toplam		368	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcılar içinde kadın sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların 221 (%60,1) 'i kadın iken 147 (%39,1)'i de erkektir.

Katılımcılar arasında bekar 292 (%79,3) olanların sayısı evli 76 (%20,7) olanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Katılımcıların okuduğu alana göre dağılımına bakıldığında en fazla katılımcının sağlık bilimleri 70 (%19) alanından olduğu görülmektedir. Bunun yanında diğer katılımcıların alanlara göre dağılımı Spor Bilimleri 59 (%16), Mühendislik 54 (%14,7), Sosyal Bilimler 52 (%14,1), Fen Bilimleri 36 (%9,8), İlahiyat 51 (%13,9) ve Güzel Sanatlar 46 (%12,5) şeklindedir.

Katılımcıların baba eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında babası lise mezunu olan 119 (%32,3) katılımcının olduğu görülmektedir. Bunun yanında diğer katılımcıların baba eğitim durumuna göre dağılımı ilkokul 49 (%13,3), ortaokul 64 (%17,4), üniversite 94 (%25,5) ve lisansüstü 42 (%11,4) şeklindedir.

Katılımcıların anne eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında annesi lise mezunu olan 124 (%33,7) katılımcının olduğu görülmektedir. Bunun yanında diğer katılımcıların baba eğitim durumuna göre dağılımı ilkokul 73 (%19,8), ortaokul 76 (%20,7), üniversite 65 (%17,7) ve lisansüstü 30 (%8,2) şeklindedir.

Katılımcıların baba mesleğine göre dağılımına bakıldığında babası memur olan 132 (%35,9) katılımcı sayısı en fazladır. Baba mesleğine göre diğer katılımcılar çalışmıyor 18 (%4,9), esnaf 66 (%17,9), çiftçi 25 (6,8), emekli 15 (%4,1), işçi 73 (%19,8), işveren 36 (%9,8) ve vefat 3 (%8) şeklindedir.

Katılımcıların anne mesleğine göre dağılımına bakıldığında annesi çalışmayan 138 (%37,5) katılımcı sayısı en fazladır. Anne mesleğine göre diğer katılımcılar memur 104 (%28,3), esnaf 36 (%9,8), çiftçi 11 (%3), emekli 3 (%0,8), işçi 62 (%16,8) ve işveren 14 (%3,8) şeklindedir.

Katılımcıların aile gelir durumuna göre dağılımına bakıldığında katılımcılar arasında en ailesi 20-30 bin lira arası kazanan 129 (%35,1) katılımcının sayısı en fazladır. Bunun yanında katılımcıların ailesi 10 bin liradan az 39 (%10,6), 10-20 bin lira arası 104 (%28,3) ve 30 bin liradan fazla 96 (%26,1) kazanmaktadır.

Katılımcıların 128 (%34,8)'i daha önce girişimcilik dersi almışken 240 (%35,2)'i da daha önce girişimcilik dersi almamıştır.

Çalışma kapsamında ölçek güvenilirliğini test etmek için Cronbach Alfa katsayısı kullanılmıştır, ölçeklerin yapı geçerliliğini test etmek üzere doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçek uyum iyiliği değerleri ve güvenilirlik katsayıları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: İş bulma kaygısı ölçeği, Girişimcilik niyeti ölçeği ve Genel Öz yeterlilik ölçeği doğrulayıcı faktör analizi test sonuçları

	X ² /df	GFI	NFI	CFI	TLI	RMSEA	Cronbach Alfa
İyi Değerler	≤ 2	≥ .95	≥ .95	≥ .95	≥ .95	≤ .05	> .80
Kabul edilebilir değerler	≤ 5	≥ .90	≥ .90	≥ .90	≥ .90	≤ .08	> .70
							Ölçek Güvenirliği
							.926
							İstihdam yetersizliği Boyutu
							.918
							Çaresizlik Boyutu
İş Bulma Kaygısı Ölçeği	3,854	0,951	.900	.923	.905	.080	.856
							Ayrımcılık Boyutu
							.844
							Deneyimsizlik Boyutu
							.870
							Kişisel Yeterlilik Boyutu
							.879
Girişimcilik Niyeti Ölçeği	2,786	0,915	0,873	0,914	0,903	0,064	.973
Öz yeterlilik Ölçeği	3,73	.961	.913	.935	.923	.079	.929

Ölçek güvenilirliği için Cronbach alfa katsayısının 0,70'in üzerinde olması gerekmektedir (Nunnally & Bernstein, 1994). Veriler incelendiğinde tüm ölçeklerin güvenilirlik kriterini sağladığı görülmektedir. Güvenirlik analizi ile birlikte ölçeklerin yapı geçerliliğini test etmek üzere doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde faktör yüklerinin 0.40 (Brown, 2015) ya da en az 0.30 (J.F vd., 2010) olması gerekmektedir. İş bulma kaygısı ölçeği faktör yükleri 0.60 ile 0.88 arasındadır; girişimcilik niyeti ölçeğinin faktör yükleri 0.60 ile 0.76 arasındadır; genel öz yeterlilik ölçeği faktör yükleri 0.37 ile 0.82 arasındadır. Buna bağlı olarak ölçeklerden ifade çıkarılmamıştır. Ölçek uyum iyiliği değerleri için Ki-Kare Uyum Testi (χ^2/sd), Uyum iyiliği indeksi (GFI), Normlandırılmış uyum indeksi (NFI), Tucker-Lewis İndeksi (TLI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) ve Yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA) değerlerine bakılmıştır (Uedufy, 2023). Tablo incelendiğinde ölçek değerlerinin kabul edilebilir aralıkta olduğu görülmüş ve ölçeklerin yapı geçerliliği kabul edilmiştir.

Ölçeklerin normallik dağılımı çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılarak kontrol edilmiştir, değerler -1 ile +1 arasında olduğu için verilerin normal dağıldığı kabul edilmiş (Tabachnick & Fidell, 2012) ve hipotez testleri yapılmıştır. İş Bulma Kaygısı Ölçeği, Girişimcilik Niyeti Ölçeği ve Genel Öz yeterlilik Ölçeklerinin sırasıyla; çarpıklık (0.195,-0.024, 0.234) ve basıklık değerleri (-0,216, -0.377, -0.357) şeklindedir. Ölçeklerin güvenilirlik, geçerlilik ve normallik dağılımları incelendikten sonra hipotez testleri yapılmıştır.

Çalışmanın H1 ve H2 hipotezlerini test etmek üzere çoklu regresyon testi yapılmıştır. Çoklu regresyon analizinin varsayımları incelenmiş ve veri setinin varsayımları karşıladığı görülmüştür. Çoklu regresyon analiz sonuçları tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 1: İş bulma kaygısı, öz yeterlilik algısı ve girişimcilik niyeti ilişkisine yönelik çoklu regresyon analizi test sonuçları

	B	Sh.	β	t	p	R	R ²	F	p
İş bulma kaygısı	.561	.043	.561	13.110	.000				
Öz yeterlilik Algısı	.014	.003	.211	4.919	.000	.583	.339	93,262	.000

İş bulma kaygısı ve öz yeterlilik algılarının, girişimcilik niyetini yordama derecelerini açıklamak üzere çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre

iş bulma kaygısı ve öz yeterlilik algısı, girişimcilik niyetinin anlamlı yordayıcılarıdır (F (2, 363)=93,262, p<.001). İki değişken birlikte girişimcilik niyetinin yüzde 33'ünü açıklamaktadır. Her iki değişkenin de girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir açıklama değeri vardır (p<.05). İş bulma kaygısının girişimcilik niyetini yordama değeri β =.561, öz yeterlilik algısının β =.211 biçimindedir. Buna göre işsizlik kaygısının açıklanan varyans üzerindeki payı, öz yeterlilik algısından yüksektir. Analiz sonuçlarına göre H1 ve H2 hipotezleri kabul edilmiştir.

İş bulma kaygısı ile girişimcilik niyeti ilişkisi tespit edildikten sonra İş bulma kaygısının alt boyutları ile girişimcilik niyeti ilişkisini incelemek üzere çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Test sonuçları tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 2: İş bulma kaygısı alt boyutları ile girişimcilik niyeti ilişkisi arasında çoklu regresyon test sonuçları

	B	Sh.	β	t	p	R	R ²	F	p
İstihdam yetersizliği	.173	.043	.218	4.001	.000				
Çaresizlik	.128	.042	.180	3,094	.002				
Ayrımcılık	-.017	.030	-.029	-0.578	.563	.577	.333	35,877	.000
Deneyimsizlik	.111	.111	.180	3,648	.000				
Kişisel Yeterlilik	.182	.182	.329	6,849	.000				

İş bulma kaygısı alt boyutları ile girişimcilik niyeti ilişkisine yönelik yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre İstihdam yetersizliği, çaresizlik, deneyimsizlik ve kişisel yeterlilik boyutları girişimcilik niyeti için anlamlı yordayıcılar iken (p<.05); ayrımcılık alt boyutu anlamlı bir yordayıcı değildir (p>.05), (F(5, 360)=35,877, p=.000). Test sonuçlarına göre girişimcilik niyeti en fazla kişisel yeterlilik alt boyutu tarafından β =.329, ardından istihdam yetersizliği algısı tarafından β =.218 belirlenmektedir. Bütün alt boyutlar bir arada girişimcilik niyetinin varyansının yüzde 33'ünü açıklamaktadır. Bu sonuçlar önceki tabloda verilen iş bulma kaygısı, öz yeterlilik algısı ve girişimcilik ilişkisi açıklanan varyansı ile karşılaştırıldığında, Girişimcilik niyetinin açıklanan varyansı büyük oranda iş bulma kaygısı tarafından açıklanmaktadır.

H3 hipotezi için ANOVA testinin varsayımları karşılanamadığı için Kruskal-Wallis Testi yapılmıştır.

Tablo 3: Öğrencilerin okudukları alan ile girişimcilik niyetleri ilişkisine yönelik Kruskal Wallis test sonuçları

	N	Ortanca	H	p
Sağlık Bilimleri	70	3,527		
Spor Bilimleri	59	3,500		
Mühendislik	54	3,736		
Sosyal Bilimleri	52	3,708	20,210	.003
Fen Bilimleri	36	3,361		
İlahiyat	51	3,583		
Güzel Sanatlar	46	4,361		

Kruskal Wallis test sonucuna göre öğrencilerin okudukları alan ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($H(6)=20,210$, $p=.003$). Medyan değerleri incelendiğinde Güzel sanatlar bölümü öğrencilerinin en yüksek girişimcilik niyeti değerini gösterdiğini, Fen bilimleri öğrencilerinin ise en düşük değeri ürettiği görülmektedir. Buna göre H3 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin okudukları alan ile Öz yeterlilik Algıları ilişkisine yönelik Kruskal Wallis test sonuçları

	N	Ortanca	H	p
Sağlık Bilimleri	70	51,00		
Spor Bilimleri	59	49,00		
Mühendislik	54	51,00		
Sosyal Bilimleri	52	53,00	7,903	.245
Fen Bilimleri	36	52,00		
İlahiyat	51	49,50		
Güzel Sanatlar	46	51,00		

Kruskal Wallis test sonucuna göre öğrencilerin okudukları alan ile öz yeterlilik algıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p>.05$). Bu test sonucuna göre H3a hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin okudukları alan ile İş bulma kaygıları ilişkisine yönelik Kruskal Wallis test sonuçları

	N	Ortanca	H	p
Sağlık Bilimleri	70	3,25		
Spor Bilimleri	59	3,41		
Mühendislik	54	3,42		
Sosyal Bilimleri	52	3,40	29,500	.000
Fen Bilimleri	36	3,27		
İlahiyat	51	3,00		
Güzel Sanatlar	46	3,65		

Kruskal Wallis test sonucuna göre öğrencilerin okudukları alan ile iş bulma kaygıları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($H(6)=29,500$, $p=.000$). Medyan

değerleri incelendiğinde en yüksek iş bulma kaygısı güzel sanatlar bölümü öğrencilerinde, onu takiben mühendislik ve spor bilimleri öğrencilerindedir. En düşük iş bulma kaygısı ise İlahiyat bölümü öğrencilerindedir. Buna göre H3b hipotezi kabul edilmiştir. Girişimcilik niyeti ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişki düşünüldüğünde en yüksek iş bulma kaygısı taşıyan alan öğrencilerinin, en yüksek girişimcilik niyeti gösteren öğrenciler olması açıklanabilir olmaktadır.

H4 hipotezi için ANOVA testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre baba eğitim durumu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p>.05$). Buna göre H4a hipotezi reddedilmiştir. H4b hipotezi için ANOVA testi yapılmıştır ve test sonuçlarına göre anne eğitim durumu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki ve fark bulunmamıştır ($p>.05$) Bu sonuca göre H4b hipotezi reddedilmiştir.

H5 hipotezi için veri seti ANOVA varsayımlarını karşılamamıştır bu nedenle Kruskal Wallis Testi yapılmıştır. H5a hipotezi için yapılan Kruskal Wallis test sonucuna göre baba meslek grubu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır ($p>.05$) Buna göre H5a hipotezi reddedilmiştir. H5b testi için yapılan Kruskal Wallis test sonucuna göre anne meslek grubu ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki ve fark bulunmamıştır ($p>.05$) Bu sonuca göre H5b hipotezi reddedilmiştir.

H6 hipotezi için veri seti bağımsız gruplar t-testinin varsayımlarını karşılamadığı için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre Girişimcilik dersi almış olmak öğrenciler arasında girişimcilik niyeti konusunda anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>.05$). Bu sonuca göre H6 hipotezi reddedilmiştir.

H7 hipotezi için ANOVA testi yapılmıştır. Buna göre aile gelir grupları ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre H7 hipotezi reddedilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın odaklandığı konular işsizlik kaygısı, girişimcilik niyeti ve öz yeterlilik şeklindedir. Bu değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. İşsizlik dönemleri, bireylerin iş bulma konusundaki endişelerini artırarak girişimcilik alternatifini daha cazip hale getirebilmektedir. Bu süreçte, işsizlik kaygısı, bireylerin mevcut istihdam fırsatlarının sınırlı olduğunu fark etmelerine yol açabilmekte, bu da bireylerin kendi işlerini kurma düşüncelerini destekleyebilmektedir. Girişimcilik niyeti, bireylerin kendi işletmelerini kurma veya yönetme amacını yansıttığı için, işsizlik kaygısı bu niyeti güçlendirebilmektedir. Ayrıca, işsizlik dönemleri, bireylerin öz yeterlilik algısını zayıflatabilmekte ancak girişimcilik niyeti, bireylerin kendi yeteneklerine ve işletmelerini başarıyla yönetebileceklerine olan inançlarını yeniden canlandırabilmektedir. Öz yeterlilik duygusu, girişimciliğin zorluklarına karşı daha fazla direnç gösterme yeteneği sağlayabilmekte ve bu da işsizlik dönemlerinde girişimciliğe yönelik isteği artırabilmektedir.

Bu çalışma üniversite öğrencilerinde girişimcilik niyeti ve işsizlik kaygısı seviyelerini belirlemek ve öğrencilerin yaşamış olduğu işsizlik kaygısının girişimcilik niyetiyle anlamlı bir ilişki içerisinde olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın birinci ve ikinci hipotezlerini test etmek üzere yapılan çoklu regresyon testi sonucunda elde edilen bulgulara göre iş bulma kaygısı ve öz yeterlilik algısı, girişimcilik niyetinin anlamlı yordayıcılarıdır. İki değişken girişimcilik niyetinin yüzde 33'ünü açıklamaktadır. Elde edilen bulgulara göre işsizlik kaygısının açıklanan varyans üzerindeki payı, öz yeterlilik algısından yüksektir. Eren (2020) araştırmasında eczacılık fakültesi 5. sınıf öğrencileriyle çalışmıştır. Çalışmasında yaptığı regresyon analizine göre işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu durumun nedeni eczacılık bölümünün iş gücü piyasasına katılma ya da girişimcilik ve kendi işini kurma konusunda içinde bulunduğu özgün durum olabilir.

İş bulma kaygısı alt boyutları ile girişimcilik niyeti ilişkisine yönelik yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarında elde edilen bulgulara göre istihdam yetersizliği, çaresizlik, deneyimsizlik ve kişisel yeterlilik boyutları girişimcilik niyeti için anlamlı yordayıcılar iken; ayrımcılık alt boyutu anlamlı bir yordayıcı değildir. Bu durumun nedeni istihdam yetersizliği, çaresizlik, deneyimsizlik ve kişisel yeterlilik boyutları

bireysel ve ekonomik konularken, ayrımcılık boyutunun sosyal bir boyut olmasıdır. Öğrencilerin girişimcilik niyetini bireysel durum ve ekonomik çerçeve belirlemektedir. Öğrenciler iş arama sürecine dahil olmadıkları için iş arama sürecinde yaşanan cinsiyet, etnisiteye, bölgecilğe ya da siyasi görüşe dayalı ayrımcılık konusunda bir farkındalık geliştirmemiş olabilirler.

Girişimcilik niyeti en fazla kişisel yeterlilik alt boyutu tarafından, ardından istihdam yetersizliği algısı tarafından belirlenmektedir. Bütün alt boyutlar bir arada girişimcilik niyetinin varyansının yüzde 33'ünü açıklamaktadır. Buna göre iş bulma kaygısı, öz yeterlilik algısı ve girişimcilik ilişkisi açıklanan varyansı ile karşılaştırıldığında, girişimcilik niyetinin açıklanan varyansı büyük oranda iş bulma kaygısı tarafından açıklanmaktadır.

Üçüncü hipotez için yapılan Kruskal-Wallis Testi sonucuna göre öğrencilerin okudukları alan ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Güzel sanatlar bölümü öğrencilerinin en yüksek girişimcilik niyeti değerini gösterdiği, Fen bilimleri öğrencilerinin ise en düşük değeri ürettiği görülmektedir. Girişimcilik niyeti büyük oranda işsizlik kaygısı tarafından açıklandığı için güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin en yüksek girişimcilik niyetini göstermeleri makul bir sonuçtur. Ancak çalışmanın sınırlılıklarında belirtildiği gibi bu çalışma girişimcilik niyeti ile gerçekleşen girişim oranı arasındaki ilişkiyi açıklamaktan yoksundur. Bu nedenle girişimcilik niyeti ile gerçekleştirilen girişim faaliyetleri arasında boylamsal çalışmalara ihtiyaç vardır.

Öğrencilerin okudukları alan ile öz yeterlilik algıları ve iş bulma kaygıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. En yüksek iş bulma kaygısı güzel sanatlar bölümü öğrencilerinde, onu takiben mühendislik ve spor bilimleri öğrencilerindedir. En düşük iş bulma kaygısı ise ilahiyat bölümü öğrencilerindedir.

Girişimcilik niyeti ile iş bulma kaygısı arasındaki ilişki düşünüldüğünde en yüksek iş bulma kaygısı taşıyan alan öğrencilerinin, en yüksek girişimcilik niyeti gösteren öğrenciler olması açıklanabilir olmaktadır.

Son olarak anne ve baba eğitim durumu, anne ve baba meslek grubu, girişimcilik dersi almış olmak ve aile gelir grupları ile girişimcilik niyeti arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Akgün (2019) girişimcilik dersi alıp almama durumunun öğrencilerin girişimcilik niyeti üzerinde bir farklılaşmaya neden olmadığı sonucuna varmıştır. Balkaya (2017) çalışmasında girişimcilik niyeti düzeyinin

öğrencilerin üniversite eğitimleri süresince girişimcilik ile ilgili bir ders alıp almama durumuna göre değişmediği sonucuna varmıştır. Yine aynı çalışma sonucuna göre okunan bölüm girişimcilik niyeti konusunda anlamlı farklılık yaratmamıştır. Bu sonuçlara göre girişimcilik eğitiminin nasıl ve hangi pedagojik ilkelerle yapıldığının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Çalışmada işsizlik kaygısı ve genel öz yeterlilik algısı dışında girişimcilik niyetini açıklayan anlamlı bir faktör bulunmamıştır. Özellikle girişimcilik dersi almış olmanın diğer çalışmalarla da desteklenen anlamlı bir fark yaratmadığı gerçeği, girişimcilik eğitime yönelik pedagojik bir gözden geçirmeyi zorunlu kılmaktadır. Demografik faktörlerin anlamlı bir sonuç ve ilişki üretmemesi ise örneklem grubunun aynı üniversite öğrencilerinden oluşması ile açıklanabilir. Bu nedenle demografik faktörlere dayalı çalışmaların, nitelikli farklılık arz eden örneklem grupları ile yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti üzerine kurgulanmıştır. Ancak araştırmanın sonucunda girişimcilik niyetinin gerçekleşme durumunu tespit etmek için boylamsal çalışmalara ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak bu konunun farklı açılardan incelenmesi ve geliştirilmesi bakımından bazı öneriler geliştirilmiştir:

Çalışmada girişimcilik dersi almış olmanın etkili bir değişken olmadığı sonucuna varılmıştır. Girişimcilik dersi vermekte olan eğitim görevlilerinin bu dersi geliştirerek öğrencilere aktarması ile değişkenin öğrenciler üzerindeki etkisini artırabileceği düşünülmektedir. Ayrıca örneklem grubuna farklı coğrafyadan ve üniversitelerden öğrencileri de dahil ederek veri toplanması ve çıkan sonuçlara göre karşılaştırma yapılması konunun geliştirilmesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağca, V. ve Yumuşak-İpek, D. H. (2015). *Girişimci Olmayı Belirleyen Faktörler*. (Ed. Kaygın, E ve Güven, B.) Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular. İstanbul: Siyahinci Akademi.
- Akbaş, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Öz Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akgün, S. S. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyeti ile İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki. *Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Akıncı, M. (2016). Yüksek öğretimli Gençliğin İşsizlik Kaygısı ve Çalışma Hayatı Algısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Aksoy, B., Koçancı, M. ve Namal, M. K. (2019). Girişimcilik Motivasyonu: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılımcıları Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 26(1), 109-129.
- Akşit, G. (2003). Farklı Kültürlerde Girişimcilik Niyeti ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Karşılaştırılmalı Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Akyüz, A ve Durmuş, İ. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Hayatlarını Anlamlandırmada İşsizlik Kaygısı, Kariyer Hedefi ve Kişisel Gelişim Değişkenlerinin Rolü. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 20 (2), 23-53.
- Alaçam, N. (2015). Öğretmen Adaylarının Aile Katılımına Yönelik Öz-Yeterlik İnançlarının Genel Öz-Yeterlik İnançları ve Aile Katılımına Yönelik Bariyer Algıları ile İlişkilendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arıcı, N. (2013). *Proaktivite*. A. Akın (Ed.) Güncel Psikolojik Kavramlar 1 Pozitif Düşünce İçinde. İstanbul: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- Arthur, S. J., & Hisrich, R. D. (2011). "Entrepreneurship Through The Ages: Lessons Learned". *Journal of Enterprising Culture*, 19(1), 1-40
- Audretsch, D., Keilbach, M. (2004). Entrepreneurship Capital And Economic Performance. *Regional Studies*, 38(8), 949-959.

- Aybatan, K. (2018). Çalışanların Proaktif Kişilik Özellikleri ile Duygu Yönetimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Ayçiçek, A. (2021). Öğretmen Adaylarının Proaktif Kişilik Özellikleri, Başarı Motivasyonları ve Öznel Mutlulukları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Aydın, E. (2020). Girişimcilik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin, Girişimci Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki; Batı Karadeniz Bölge Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. (*Doktora Tezi*). Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.
- Aydın, N. (2012). Türkiye'de İşsizlik Olgusu ve Çözümüne İlişkin Politikaların Etkinliği. *Doktora Tezi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 101-120.
- Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1, 133-147.
- Balkaya, E. (2017). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi: TRA1 Bölgesi Örneği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Bandura A. (1982). Self-Efficacy Mechanism İn Human Agency. *American Psychologist*, 37 (2), 122-147
- Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward A Unifying Theory Of Behavioral Change, *APA Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Başterzi, S. (1996), İşsizlik sigortası. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara
- Bateman, T. S., & Crant, J. M. (1993). The Proactive Component Of Organizational Behavior: A Measure And Correlates. *Journal Of Organizational Behavior*. 14(2), 103-118.
- Bayrak, Coşkun; Çetin, Terzi (2004). Okul Yöneticilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Okullara Yansımaları. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, 6-9 Temmuz 2004, 1-14.
- Bayrak, Y. (2020). Türkiye'de Genç İşsizliği ve Yükseköğretim Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı: Bir Alan Araştırması Örneği. *Doktora Tezi*, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Bilgin, O. (2019). Türkiye'de Özgüven ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *International Journal Of Society Researches*, 14(20), 371-393.

- Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O. Ve Alparıslan, A. M. (2012). Türkiye’de Girişimcilik Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 229-247.
- Bozkurt, Ö. ve Erdurur, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8 (2), 57-78
- Brown, T. (2015). *Confirmatory Factor Analysis for Applied Research*, Second Edition. İçinde Guilford Publications.
- Büyükekişi, E. T. (2017). Kişilik ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ceylan, A. (2017). Ergenlerde Mükemmeliyetçi Benlik Sunumunun Özgüven ile İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
- Chell, E. (2008). *Entrepreneurial Personality*. East Sussex : Routledge .
- Cingöz, K. N. (2021). Covid-19 Pandemisinde Yaşanan İş Güvencesizliğinin İşsizlik Kaygısına Etkisinin Demografik Faktörler Açısından İncelenmesi: Yer Hizmetlerinde Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Çay, Y. (2016). Küreselleşme Sürecinde İstihdamın Önemi: Avrupa Birliği İstihdam Politikaları ve Türkiye. *Yüksek Lisans Tezi*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Çelik, A., İnce, M. ve Bozyiğit, S. (2014) Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*. 7(3), 113-124.
- Çerik, ř. (2002). Ailelerin Gençlere Karşı Tutumları ve Gençlerin Ailelerinin Tutumlarını Algılayışlarına Yönelik Üniversite Gençliği Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 2(1), 21-24.
- Çetinceli, K., & Tüzün, P. (2022). Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı, Yaşam Doyumu ve Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişi. *Current Perspectives İn Social Sciences*, 26(1), 21-30.
- Çini, P. E. (2014). Yönetici ve Çalışanların Proaktif Kişilik Özellikleri ve İlişkisel Bağımlı Benlik Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dağlar, H. (2021). Kişilik Özelliklerinin İşsizlik Kaygısı Üzerine Etkisi: Üniversite Mezunları Üzerine Bir Araştırma. *Opus International Journal Of Society Researches*, 18(44), 7638-7667.
- Damar, A. (2015). Girişimcilik Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi: Sannio Üniveritesi ve Selçuk Üniversitesi’nde

- Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demir, B. (2016). Yapısal Eşitlik Modeli ile Öğrencilerin İş Bulma Kaygılarına Yönelik Ölçek Geliştirme: Cumhuriyet Üniversitesi İİBF’de Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sivas.
- Dönmez Kara, C. Ö. & Karaaslan, İ. (2022). Covid-19 Pandemisinin Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Üzerine Etkileri . *Journal of Social Policy Conferences* , (82) , 155-194 .
- Duran, S. ve Künü, S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısının Davranışsal İktisat Açısından İncelenmesi 1. *Third Sector Social Economic Review*, 57(3), 1719-1738.
- Dursun, S. ve Şen, M. (2022). İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı: Demografik Faktörler ve Psikolojik Semptomlar Açısından Bir İnceleme. *Sgd-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 12(2), 251-266.
- Duygulu, E. (2008). Algılanan Kurumsal Görünüm, Proaktif Kişilik Özelliği ve İş Kurma (Girişimcilik) Tutumu: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 95-120.
- Eren, B.H. (2020). Eczacılık Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı, Girişimcilik Niyeti ve Umutsuzluk İlişkisi: Ankara İli Örneği, *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ergül, E. (2019). Yüksek Öğretimli Gençliğin İşsizlik Kaygısı ve Çalışma Hayatı Algısı: Avrasya Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Esen, E. (2020). *İstihdam ve İşsizlik Üzerine Bir Analiz*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Eyüboğlu, D. (2003). *2001 Krizi Sonrasında İşsizlik ve Çözüm Yolları*. Ankara: Milli Prodüktivite Yayınları Mert Matbaası.
- Falco, P., Haywood, L. (2016). "Entrepreneurship Versus Joblessness: Explaining The Rise In Self-Employment". *Journal Of Development Economics*, 118, 245-265.
- Gartner, W. B. (1989). Who is Entrepreneur? Is the Wrong Question. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 13, 47-68.
- Gök, M. (2004). *İşgücü Piyasası ve Kobiler*. Ankara: Roma Yayınları.
- Güney, A. ve Çelik, E. (2019). Sosyal Sermaye ile İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki: Atatürk Üniversitesi İİBF Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *İstanbul İktisat Dergisi*, 69(1), 103-131.
- Güvel, E. A. (2017). Makro Ekonomi-1. Seçkin Yayıncılık, 276.
- Hart, P. E. (1990). Types of Structural Unemployment in The United Kingdom, *International Labour Review*, 129(2), 213-228.

- Işığışok, Ö. (2005). *21. Yüzyıl'da İstihdam ve İnsana Yakışır İş*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Işığışok, Ö. (2018). *İstihdam ve İşsizlik*. Bursa: Dora Yayınları.
- Işık, V. (2016). Türkiye’de Genç İşsizliği ve Genç Nüfusta Atalet. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*. 5(11), 143-144.
- İncekara, B. (2010). Gelişmekte Olan Ülkeler ve Türkiye’de İşsizlik. *Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İraz, R. (2010). *Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve Kobi’ler*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- İşcan, Ö. F. ve Kaygın, E. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 3(2)
- J.F, Hair., Black, C., W., Babin., & Anderson, B. J. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th Edition, Pearson, New York. *Open Journal of Social Sciences*, 4.
- Kalkan, A. (2011). Kişisel Tutum, Öznel Norm ve Algılanan Davranış Kontrolünün Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 14, 189-206.
- Kara, Y. L. (2018). Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı: Celal Bayar Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğrencileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Karaağaç, M. (2022). Küreselleşme-İşsizlik İlişkisi: Türkiye. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karslı, H. O. (2018). Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti Arasındaki İlişkinin Proaktif Kişilik Boyutu Açısından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, L. (2022). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı ve Okula Yabancılaşma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Kaya, N., ve Taştan, N. (2020). ‘Özgüven Üzerine Bir Derleme. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 297-312.
- Kayalar, M. ve Ömürbek, N. (2007). Girişimci Adaylarının Risk Almaya Yatkınlık Özelliğinin Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 21(1), 185-200.
- Kaygın, E. ve Güven, B. (2015). Girişimci Olmayı Belirleyen Faktörler, (Ed. Kaygın, E ve Güven, B.) *Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular*, İstanbul: Siyahinci Akademi.

- Kılcır, B. Y. (2010). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Psikolojik Etmenler Açısından Bir İnceleme. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Kılıç, S. (2013). Örneklemeye yöntemleri. *dergisiDuygudurum Bozuklukları*, 3 (1), 44-6.
- Kılınçkaya, L. (2019). Türkiye’de Girişimciliğe Yönelik Vergi Teşviklerinin Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana
- Kimzan, F. Ö. ve Sönmez, H. (2023). Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Sistemi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisinin İncelenmesi. *Açık öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 62-91.
- Korkmaz, A. (2016). Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17), 534-558.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Korkmazer, F. (2020). Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Algılarının İncelenmesi. *Business Economics And Management Research Journal*, 3(2), 141-152.
- Köksal, Y. ve Penez, S. (2015). Yüksek Girişimcilik Eğilimli Üniversiteli Gençlerin Demografik Özellikleri ve Sektör Tercihleri Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 155-167.
- Kumaş, H. (2001, Ekim-Kasım-Aralık). İşsizliğin Psiko-Sosyal Boyutu ve Çalışma Yaşamına İlişkin Değerler Üzerindeki Etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 200.
- Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1, 21-28.
- Mirza, G. ve Dağdeviren, G. E. (2016). An Investigation In EŞme Vocational High School For The Determination of The Entrepreneurial Orientation of Vocational School Students. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(5), 82-105.
- Nunnally, J., & Bernstein, I. (1994). *Psychometric Theory*, 3rd edn, 1994. McGraw-Hill, New York, 3.
- Öney, E. ve Öksüzoğlu-Güven, G. (2015). Güven: Literatürün eleştirel bir incelemesi ve genel ve özel özgüven için alternatif bir bakış açısı. *Psikolojik Raporlar*, 116 (1), 149–163.
- Ölçer-Kimzan, F. (2020). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisinin İncelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Ören, K., Biçkes, M. (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir'deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma), *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 16(3),
- Palancıoğlu, Ö. V., Şen, M., Coşanay, G. Ve Aydemir, H. (2021). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı. Ejercongress 2021 Bildiri Kitabı. 1108-1115.
- Pillis, Emmeline. ve Reardon, K. Kathleen, (2007). The Influence Of Personality Traits And Persuasive Messages On Entrepreneurial Intention A Cross-Cultural Comparison. *Career Development International*, 12(4), 382-396.
- Sherer, M., Maddux, J. E., Mercandante, B., Prentice-Dunn, S., Jacobs, B., & Rogers, R. W. (1982). The Self-Efficacy Scale: Construction and Validation. *Psychological Reports*, 51(2). <https://doi.org/10.2466/pr0.1982.51.2.663>
- Soner, O. (1995). Aile Uyumu, Öğrenci Öz güveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Sonnentag, S. (2003). Recovery, Work Engagement, and Proactive Behavior: A New Look at the Interface between Nonwork and Work. *Journal of Applied Psychology*. 88(3), 518-528.
- Şahin, S. (2023). Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve İşsizlik Kaygıları Arasındaki İlişkide Genel Yetkinlik İnancının Aracılık Rolü: Gümüşhane Üniversitesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gümüşhane.
- Şeşen, H. ve Basım, H. N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*.12, 21-28.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2012). Using multivariate statistics (6th ed.). New York: Harper and Row.
- Taşgın, Ö., Bozgeyikli, H., & Boğazlıyan, E. E. (2017). Üniversiteli Gençlerin İşsizlik Kaygıları ile Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişki. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16), 551-567.
- Tekin, M. (2009). Girişimcilik, Başarı Öyküleri, Örnek Olaylar, Girişimcilik Testleri Günay Ofset, Konya.
- Tekin, N. A. (2015). Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Tiryaki, A., Taşkın, E., Uzkuurt, C., İpçioğlu, İ. ve Büber, H. (2012). *Girişimcilik ve Kobiler*, Zafer Erdoğan (Ed.) Bursa, Ekin Yayınevi.
- Toksoy, B. (2019). Girişimci kişilik Özelliklerinin girişimcilik niyetine Etkisine Stratejik Güven ve Ortak Değerlerin Moderatör Rolü Üzerine Bir

- Araştırma. *Doktora Tezi*. İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Tosunoğlu, B. T. (2003). Girişimcilik Ve Türkiye'nin Ekonomik Gelişme Sürecinde Girişimciliğin Yeri. *Doktora Tezi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turaç, İ. S. ve Donar, G. B. (2017). Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygılarını ve Yaşam Doyumlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 119-127.
- TÜİK, (2022). 2022 İstatistiklerle Gençlik Raporu. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Gençlik-2022-49670>.
- Uedufy. (2023, 8 29). How To Interpret Model Fit Results In AMOS. Uedufy: <https://uedufy.com/how-to-interpret-model-fit-results-in-amos/>. adresinden alındı.
- Uluyol, O. (2013). "Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği". Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(15), 349-372.
- Uslan, B. (2019). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisinin Planlanmış Davranışlar Teorisine Göre Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tez*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Velasco, A. L. (2013). "Entrepreneurship Education in the Philippines". *DLSU Business & Economics Review*, 22(2), 1-14.
- Wennekers, S., Thurik, R. (1999). Linking Entrepreneurship And Economic Growth. *Small Business Economics*, 13(1), 27-56.
- Yetişensoy, O. (2019). Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Geleceğe Yönelik İşsizlik Kaygısı Düzeyleri ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel Öz yeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4).
- Yıldırım, H. (2008). *Girişimcilik Ateşi ve İş Melekleri*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Yıldırım, K. ve Karaman, D. (2001). *Makro Ekonomi*. (2. Baskı). Eskişehir: Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.
- Yıldız, K. (2014) İşsizlik Türleri, Her Bir İşsizlik Türünün Toplam İşsizlikteki Payı ve Çeşitli Demografik Parametrelerle İlişkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (45). 1-26.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.

Zaim, S. (1997). *Çalışma Ekonomisi* (10 B.). İstanbul: Filiz Kitabevi.

TABLolar İSTESİ

Tablo 1: Çalışma katılımcılarının demografik bilgileri	464
Tablo 2: Ölçek geçerlilik ve güvenilirlik test sonuçları	446
Tablo 3: İş bulma kaygısı, öz yeterlilik algısı ve girişimcilik niyeti ilişkisine yönelik çoklu regresyon analizi test sonuçları.....	47
Tablo 4: İş bulma kaygısı alt boyutları ile girişimcilik niyeti ilişkisi arasında çoklu regresyon test sonuçları	48
Tablo 5: Öğrencilerin okudukları alan ile girişimcilik niyetleri ilişkisine yönelik kruskal wallis test sonuçları	498
Tablo 6: Öğrencilerin okudukları alan ile öz yeterlilik algıları ilişkisine yönelik kruskal wallis test sonuçları	49
Tablo 7: Öğrencilerin okudukları alan ile iş bulma kaygıları ilişkisine yönelik kruskal wallis test sonuçları	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Girişimciliğe etki eden faktörler	32
Şekil 2: Girişimci kişilik özellikleri	36

EKLER

EK 1: Demografik Bilgi Formu

Değerli Katılımcı; “Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı Ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi: Karabük Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma” konulu araştırmaya bilimsel veri oluşturmak için hazırlanan bu anketten elde edilen bilgiler tamamen akademik olarak kullanılacak ve hiçbir kimseye ve/veya kuruluşa verilmeyecektir. Araştırmanın amacına ulaşması, sorulara vereceğiniz cevapların gerçek düşüncelerinizi içermesiyle mümkün olacaktır. Ankete ayracağımız zaman ve göstereceğiniz özenden dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Danışman: Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN

Öğrenci: Büşra KELOĞLU

Demografik Bilgi Formu

1) Cinsiyetiniz?

- Kadın
 Erkek

2) Medeni durumunuz?

- Evli
 Bekar

3) Okuduğunuz alan nedir?

- Mühendislik
 Spor Bilimleri
 İlahiyat
 Fen Bilimleri
 Sosyal Bilimler
 Sağlık Bilimleri
 Güzel Sanatlar

4) Babanızın mesleği nedir?

- Esnaf
 Memur
 İşçi
 Çiftçi
 İşveren
 Diğer

5) Annenizin mesleği nedir?

- Esnaf
 Memur
 İşçi

Çiftçi

- İşveren
 Diğer

6) Babanızın eğitim durumu nedir?

- İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite
 Lisansüstü

7) Annenizin eğitim durumu nedir?

- İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite
 Lisansüstü

8) Ailenizin gelir durumu nedir?

- 10.000 TL'den az
 10.000 TL – 20.000 TL
 21.000 TL – 30.000 TL
 30.000 TL'den fazla

9) Girişimcilik dersi aldınız mı?

- Evet
 Hayır

10) İş deneyiminiz oldu mu?

- Evet
 Hayır

EK 2: İş Bulma Kaygısı Ölçeği

No	Faktörler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Faktör 1: İstihdam Yetersizliği						
8	Bölümümün mezunlarının istedikleri işte çalışmadıklarını görmek kaygımı arttırmaktadır.					
6	Kamu kurumlarına yapılan atamaların mezun öğrenci sayısının çok altında olmasından endişe duymaktayım.					
10	Ülkemizdeki işsizlik oranının yüksek olması iş bulma kaygımı arttırmaktadır.					
9	Bölümümün çok fazla mezun vermesi iş bulma imkânlarını azaltmaktadır.					
3	"Bu kadar mezun arasında iş bulamam" psikolojisiyle yaşıyorum.					
11	Sürekli iş bulma kaygısı ile yaşamak psikolojimi bozmaktadır.					
4	Özel sektörde çalışma şartlarının iyi olmaması iş alanımı daraltmaktadır.					
14	Özel sektörde çalışabilmek için iş tecrübesinin aranması, istediğim işi bulmamda beni endişelendirmektedir.					

	Faktör 2: Çaresizlik						
16	Kendi işimi kurma konusunda devletten yeterli desteği bulamayacağımı düşünüyorum.						
18	Bir torpilim olmaksızın istediğim işi bulamayacağımı düşünüyorum.						
17	Kişisel gayretimi ortaya koysam da iyi bir iş bulamayacağımı düşünüyorum.						
2	Devletin işsizlikle mücadelede yetersiz kaldığını düşünmekteyim.						
	Faktör 3: Ayrımcılık						
25	Cinsiyetimden dolayı uygun bir iş bulamayacağımı düşünüyorum.						
24	Dini hassasiyetlerime uygun bir iş bulamama kaygısı yaşamaktayım.						
26	Yakın çevremdeki insanların bölümüme karşı olumsuz düşünceleri kişisel gayretimi azaltmaktadır.						
	Faktör 4: Deneyimsizlik						
23	Okul döneminde stajın olmaması iş bulmamı zorlaştıracaktır.						
31	"Okul döneminde zorunlu staj yapsaydım daha rahat iş bulabilirdim" diye düşünüyorum.						
15	Derslerin pratikten uzak daha çok teorik bilgiye dayanarak aktarılması iş bulma kaygımı artırmaktadır.						
	Faktör 5: Kişisel Yeterlilik						
32	Mezun olduktan sonra rahatlıkla istediğim işi bulacağımı düşündüğümünden dolayı iş bulma kaygısı yaşamıyorum.						
20	Kendi işimi kuracağımdan dolayı iş bulma kaygım yok.						
30	Bölümümde elde ettiğim bilgi düzeyim arttıkça iş bulma kaygım günden güne azalıyor.						

EK 3: Girişimcilik Niyet Ölçeği

	MADDELER	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Çok sık
1.	İşimde geçmiş performansından daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
2.	Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	()	()	()	()	()
3.	İstedğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebini genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	()	()	()	()	()
4.	İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	()	()	()	()	()
5.	Kendi işimi kurabilirim.	()	()	()	()	()
6.	İşten zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	()	()	()	()	()
7.	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim .	()	()	()	()	()
8.	Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.	()	()	()	()	()
9.	Denemediklerimi denemekten çekinmem.	()	()	()	()	()
10.	Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissedirim.	()	()	()	()	()
11.	Arkadaşlarıma değişik iş projelerinden söz ederim.	()	()	()	()	()
12.	Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	()	()	()	()	()
13.	Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem	()	()	()	()	()
14.	Hayatımı dış etkenlere bırakmam	()	()	()	()	()
15.	Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	()	()	()	()	()
16.	Risk almaktan çekinmem	()	()	()	()	()
17.	Geleceği göerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	()	()	()	()	()
18.	Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	()	()	()	()	()
19.	Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	()	()	()	()	()
20.	Yeni bir perspektiften bakmaya imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	()	()	()	()	()
21.	Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	()	()	()	()	()
22.	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırabiliriz.	()	()	()	()	()
23.	Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	()	()	()	()	()
24.	Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmakta sorun yaşamam.	()	()	()	()	()
25.	Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	()	()	()	()	()
26.	Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	()	()	()	()	()
27.	Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyimdir.	()	()	()	()	()
28.	Karşıma çıkan fırsatları değerlendiririm.	()	()	()	()	()
29.	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	()	()	()	()	()
30.	İşimde ve çalışmalarında ortaya çıkan değişimlere açıyım.	()	()	()	()	()
31.	İşimi severek ve azimle yaparım.	()	()	()	()	()
32.	İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür.	()	()	()	()	()
33.	İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışabilirim.	()	()	()	()	()
34.	Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.	()	()	()	()	()
35.	İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.	()	()	()	()	()
36.	Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.	()	()	()	()	()

EK 4: Öz Yeterlilik Ölçeği

Aşağıda çeşitli konulardaki düşüncelerinizi öğrenmek üzere cümleler verilmiştir. Cümlede geçen ifadenin sizi ne kadar tanımladığını, lütfen, size uygun olan bölme işaretleyiniz.

Sizi ne kadar tanımlıyor?

	Hiç					Çok İyi				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1. Planlar yaparken, onları hayata geçirebileceğimden eminimdir.	1	2	3	4	5					
2. Sorunlarımdan biri, bir işe zamanında başlayamamamdır.	1	2	3	4	5					
3. Eğer bir işi ilk denemede yapamazsam, başarıya kadar uğraşırım.	1	2	3	4	5					
4. Belirlediğim önemli hedeflere ulaşmada, pek başarılı olamam.	1	2	3	4	5					
5. Her şeyi yarım bırakırım.	1	2	3	4	5					
6. Zorluklarla yüz yüze gelmekten kaçınırım.	1	2	3	4	5					
7. Eğer bir iş çok karmaşık görünüyorsa onu denemeye bile girişmem.	1	2	3	4	5					
8. Hoşuma gitmeyen bir şey yapmak zorunda kaldığımda onu bitirinceye kadar kendimi zorlarım.	1	2	3	4	5					
9. Bir şey yapmaya karar verdiğimde hemen işe girişirim.	1	2	3	4	5					
10. Yeni bir şey denerken başlangıçta başarılı olamazsam çabucak vazgeçerim.	1	2	3	4	5					
11. Beklenmedik sorunlarla karşılaştığımda kolayca onların üstesinden gelemem.	1	2	3	4	5					
12. Bana zor görünen yeni şeyleri öğrenmeye çalışmaktan kaçınırım.	1	2	3	4	5					
13. Başarısızlık benim azmimi arttırır.	1	2	3	4	5					
14. Yeteneklerime her zaman çok güvenmem.	1	2	3	4	5					
15. Kendine güvenen biriyim	1	2	3	4	5					
16. Kolayca pes ederim.	1	2	3	4	5					
17. Hayatta karşıma çıkacak sorunların çoğuyla başedebileceğimi sanmıyorum.	1	2	3	4	5					

EK 5: Etik Kurul Kararı

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL ve BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
KARARLARI

TOPLANTI TARİHİ :18.05.2023
TOPLANTI NO : 2023/04

Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu toplanmış ve aşağıdaki kararı almıştır.

Karar 28:

10/05/2023 tarihli Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN'ın Etik Kurul form ve ekleri görüşüldü.

Karabük Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN danışmanlığında yürütülen “Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı Ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi: Karabük Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma” konulu çalışma kapsamında uygulanmak üzere ekte sunulan çalışmasının etik kurallara uygunluğu oy birliği ile kabul edilmiştir.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Elif Çepni'.

ASLI GİBİDİR

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : E-78977401-050.02.04-245513
Konu : Etik Kurul Kararı

29.05.2023

Sayın Doç. Dr. Doğan AYDOĞAN

İlgi : 10.05.2023 tarihli ve 242177 sayılı dilekçe.

Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulununun 18.05.2023 tarih ve 2023/04-28 sayılı kararı yazımız ekinde sunulmuştur. Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Elif ÇEPNİ
Kurul Başkanı

Ek:Etik Kurul Kararı (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: BSM6RNT8KL

Belge Doğrulama Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=4043&eD=BSM6RNT8KL&eS=245513>

Adres: Karabük Üniversitesi Demir Çelik Kampüsü Merkez/Karabük

Telefon: 444 0478

e-Posta: iletisim@karabuk.edu.tr

İnternet Adresi: <http://www.karabuk.edu.tr>

KeP Adresi: karabukuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Nebahat İŞİK

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

ÖZGEÇMİŞ

Lise öğrenimini Ankara Cebeci Anadolu Meslek Lisesinde, lisans öğrenimini 2015-2019 yılları arasında Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümünde tamamlamıştır. Lisans eğitiminin hemen ardından Karabük Üniversitesi Girişimcilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır.